

451 FAIRREINHEIT

DUNĂREA DE JOS

CONSILIUL JUDEȚULUI GALATI ● CENTRUL CULTURAL DUNAREA DE JOS

Nr. 138
august
2013

Suflet către Suflet!

FESTIVALUL MUZICII DE FANFARĂ "Iosif Ivanovici"

2013

**8-10
august**

Ultima oră: imagine de la conferința de presă ce a avut loc în ziua de 7 august în Parcul Rizer. De la stânga la dreapta: Marin Boroghină, dirijorul Fanfarei Valurile Dunării și Sergiu Dumitrescu, managerul CCDJ.

DESPRE DIVERTISMENT, CU SERIOZITATE

Pitorescul nostru oraș beneficiază, o dată în plus, de un Festival Internațional de Fanfare, producție artistică de anvergură ce cuprinde o serie de reprezentații cu tentă de excepționalitate, de real interes estetic. La Galați există, într-adevăr, mai multe manifestări muzicale internaționale, însă implicarea Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, prin organizarea Festivalurilor Internaționale de Film, Fanfare și Folclor, aduce un plus de imagine orașului de la Dunăre.

Cu sprijinul Consiliului Județului Galați, Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, grație unui management competent al resurselor, face posibilă (între două festivaluri) organizarea și desfășurarea ediției a-IX-a a Festivalului Internațional de Fanfare în perioada 08-10 August 2013. Cu o strategie culturală temeinică și măsuri adecvate, Centrul Cultural „Dunărea de Jos” pune cu precădere în prim plan modalitățile de comunicare ale creațiilor artistice originale neviciate de industria kitsch-ului, făcându-le cunoscute ca materializări ale experienței și esenței noastre, oferind astfel oportunitatea publicului să poată înfăptui el însuși selecțiile, judecățile estetice.

Încercând o definire a festivalului de fanfare, observăm cu ușurință că muzica de promenadă și divertisment, ca și reprezentări subiacente, adună la un loc jazz-ul, estrada, opereta, dansul, dar și momentele de folclor autentic; *stricto sensu*, noțiunea de divertisment, venită din limba franceză, se referă la o compoziție cu caracter distractiv, fie vocală sau instrumentală; opusurile lirice, epice, amuzante, în general create pentru a provoca delectarea, bucuria, încântarea prin cântare, răspund nevoii de destindere, dar și unei necesități de a conferi existenței un temei palpabil, tonifiant.

Așadar, putem afirma că esența muzicii de divertisment se regăsește în fascinația imediatului, în necesitatea comunicării spontane și directe într-o formă sinceră, nesofisticată. Întrebat despre raportul muzică ușoară-muzică grea (clasică) George Enescu, neasociindu-le, (absolut corect) observa că „în practică ar trebui operat cu alte concepte de sorginte axiologică, respectiv muzică bună și muzică proastă” și se declara, spre exemplificare, un mare admirator al valsurilor lui Strauss.

Ediția a-IX-a a Festivalului Internațional de Fanfare – Galați 2013 reunește fanfare profesioniste, fanfare populare, dar și de copii și tineret din Turcia, Rep. Moldova, Iași, Câmpia Turzii, Sighișoara, Pitești, Giurgiu, Constanța și Galați.

Repertoriul cuprinde opusuri semnate de Iosif Ivanovici, Tiberiu Brediceanu, George Grigoriu, Jolt Kerestely, George Enescu, dar și muzică populară și ritmuri cu specificul zonelor geografice românești, europene și orientale.

Ca și edițiile precedente, ediția a-IX-a a Festivalul Internațional de Fanfare „Iosif Ivanovici”, aduce un omagiu compozitorului român, dar și muzicii de fanfară și muzicienilor care, prin măestria lor vocațională, transmit, din suflet către suflet, marelui public bucuriile muzicii.

Marin Boroghină

INCEPE FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FOLCLOR

**„DOINA COVURLUIULUI”
ediția a VIII – a, 15 – 18 august 2013
GALAȚI, ROMÂNIA**

Și anul acesta, ca de fiecare an începând cu 2006, Centrul Cultural “Dunărea de Jos” al Consiliului Județului Galați organizează Festivalul Internațional de Folclor “Doina Covurluiului, ediția a VIII – a.

De la prima ediție și până în prezent, an de an, acest festival a crescut, a luat amploare, a devenit tot mai cunoscut, căpătând în același timp experiență și prestigiu.

Acest festival este cu adevărat internațional, deoarece la acest important eveniment cultural au participat, începând cu prima ediție și până în prezent, o mulțime de ansambluri folclorice din diferite țări ale lumii, spectatorii gălățeni având ocazia să urmărească “pe viu” frumusețea cântecelor și dansurilor populare interpretate de artiști din Republica Moldova, Bulgaria, Italia, Croația, Rusia, Ucraina, Georgia, Polonia, Macedonia, Turcia etc.

Începând cu anul 2011, Festivalul Internațional de Folclor “Doina Covurluiului” este membru CIOFF (Consiliul Internațional al Organizațiilor de Festivaluri Folclorice) și este inclus în calendarul evenimentelor organizate sub egida acestui for cultural internațional. În urma aderării la CIOFF, Centrul Cultural “Dunărea de Jos” beneficiază de ajutor calificat în vederea organizării unui festival de talie internațională.

Festivalul se desfășoară sub formă de concurs, performanța artiștilor, frumusețea costumelor, tradițiile și obiceiurile populare fiind apreciate de un juriu format din personalități marcante în domeniul culturii.

Și anul acesta publicul gălățean va avea parte de seri frumoase în compania grupurilor artistice: “Elena” - Bulgaria, “Gusad” - Cipru de Nord, “Fen Bladi” - Algeria, “Kablovi” - Serbia, “Budo Tomovic” - Muntenegru, “Ioakim Lioulias” - Grecia, “Veselia” - Republica Moldova, “Mindia” - Georgia, “Bystrina” - Slovacia.

În plus, în fiecare seară vor fi recitaluri cu artiști consacrați ai muzicii populare românești:

-Ansamblul Folcloric “Doina Covurluiului” din Galați; -”Lăutarii” din Chișinău; - Gelu Voicu și taraful “Lăutarii din Teleorman”; -Mioara Velicu; -Nicolae Glib; -Ion Palade; - Maria Ionescu Căpitănescu

În zilele de 15, 16, 17, și 18 august 2013, începând cu orele 19.00, gălățenii dornici de folclor românesc și de pe alte meleaguri, sunt așteptați în parcul Rizer la sărbătoarea cântecului, dansului și costumului popular.

Ion Chiciuc

Foto: N.Sburlan

Agenda Centrului Cultural

PROGRAMUL FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL DE FOLCLOR „DOINA COVURLUIULUI” Ediția a VIII – a, 15 – 18.08.2013 GALAȚI, ROMÂNIA

JOI – 15.08.2013 – PARC RIZER

- 19.00 – 20.00 – Deschiderea oficială a Festivalului
- 20.00 – 20.45 – Ansamblul Folcloric „GUSAD” - Cipru de Nord
- 20.45 – 21.30 - Ansamblul Folcloric „KABLOVI” - Serbia
- 21.30 – 23.00 - Recital - Orchestra „LĂUTARI”

VINERI – 16.08.2013 – PARC RIZER

- 19.00 - 19.45 – Ansamblul Folcloric „BYSTRINA” - Slovacia
- 19.45 – 20.30 – Ansamblul Folcloric „MINDIA” – Georgia
- 20.30 - 21.15 - Ansamblul Folcloric „BUDO TOMOVIC” – Muntenegru
- 21.15 – 23.00 - Recital - Ansamblul Folcloric „DOINA COVURLUIULUI”
- Invitată în spectacol – Mioara Velicu

SÂMBĂTĂ – 17.08.2013 – PARC RIZER

- 19.00 – 19.45 – Ansamblul Folcloric „ELENA” – Bulgaria
- 19.45 – 20.30 – Ansamblul Folcloric „VESELIA” Republica Moldova
- 20.30 – 21.15 – Ansamblul Folcloric „FEN BLADI” – Algeria
- 21.15 – 22.00 – Ansamblul Folcloric „IOAKIM LIOULIAS” – Grecia
- 22.00 – 23.00 - Recital – Cristian Pomohaci

DUMINICĂ – 18.08.2013 – PARC RIZER

- 19.00 – 20.00 – Festivitatea de premiere a ansamblurilor
- 20.00 – 22.00 – Spectacol – Gala laureaților
- 22.00 – 23.00 - Recital – Gelu Voicu și taraful său.

Urmează :

Festivalul Future Movie... s-a încheiat!

Palmaresul celei de-a patra ediții a Festivalului de Film Digital și al Efectelor Vizuale

FUTURE MOVIE GALAȚI 2013

S-a încheiat cea de-a patra ediție a Festivalului și concursului de film digital și al efectelor vizuale Future Movie, Galați 2013, desfășurat între 31 iulie și 4 august. Din juriu au făcut parte actorul Eusebiu Ștefănescu, președinte, sculptorul și directorul Centrului Cultural Dunărea de Jos Sergiu Dumitrescu, actrița și poeta Ioana Crăciunescu, poetul Dan Mircea Cipariu, profesorul și cineastul Florin Toader, scriitorul Titus Suci, Cristi Mortu de la Casa de Cultură a Studenților Galați și scriitorul A.G.Secară.

Marele Premiu a revenit peliculei „Daedalus” de Florin Flopea și Marian Dan Călugăru; Premiul pentru regie: „Ceasul rău, pisica neagră” de Letiția Roșculeț. Premiul pentru scenariu: „Tremurul liniștii” de Iulian Ivan și Lari Gligor. Premiul pentru imagine: „Downhill” de Georgiana Tănase. Premiul pentru cel mai bun documentar: „Am fost la cinema Paradiso” de Lucian Stan. Premiul special pentru ecranizare: „Timp de verde la drum de seară” de Andrei Goci, după nuvela „La țigănci” de Mircea Eliade. Premiul special al juriului: „Cântec de leagăn” de Cerasela Cilibon. Premiul special al „Fundației Ioana Crăciunescu - URGENT” pentru umanitatea și profunzimea subiectului filmului „Aripi frânte” de Gabriel Boholț (foto: S. Ujauca)

„Există undeva o lumină care ne face aproape invizibili”

Florina Zaharia în dialog cu *Iubitafizica* - interviu cu scriitorul Iulian Tănase

Iulian Tănase s-a născut pe 3 septembrie 1973 la Moinești, Bacău. A fost redactor la Academia Cașavencu (1997 - 2010) și la revista Kamikaze (2010 - 2011). A publicat următoarele volume: *Îngerotica* (1999), *Poeme pentru orice eventualitate* (2000), *Iubitafizica* (2002, 2003), *Sora exactă* (2003), *Ochiul exploziv* (2006), *Trusa instalatorului de umbre* (2006, împreună cu Dan Stanciu), *Abisa* (2007), *Adora* (2009), *Cucamonga* (2011), *Oase migratoare* (2011).

A participat ca visiting writer la programul International Writers Workshop, Hong Kong (2008) și cu lucrări la London International Festival of Surrealism (2007, 2008). Este prezent cu texte în reviste și antologii din România, Germania, Austria, Anglia, Hong Kong, Cehia, Statele Unite și Slovenia.

1. „Atât de mult te-am inventat, în fel și chip te-am inventat, încât, în cele din urmă, tu chiar ai apărut”. Cum, când și de ce a fost inventată „Iubitafizica”? Cât a fost Imaginație, cât a fost Vis și câtă Realitate ai lăsat să intre în această carte?

Am tot povestit în ultima vreme despre cum a apărut această carte și nu am nici o dificultate să mai povestesc o dată. La început a fost cuvântul *iubitafizica*, pe care l-am derivat, într-un act spontan de *Sprachspiele*, din cuvântul *patafizica*. S-a întâmplat prin 1999-2000, pe vremea când eram în armată. Am descoperit în biblioteca unității o carte în care se făcea vorbire despre patafizica lui Alfred Jarry (*patafizica este știința soluțiilor imaginare, a particularului și a legilor ce guvernează excepțiile*) și, uniformizat până la anihilizare, depozitat de barbă și de viață personală, chiar nu aveam vreun motiv să mă simt excepțional. Pentru a face față acelei recluziuni, nu aveam la dispoziție decât soluții imaginare. *Iubitafizica*, am simțit încă de la început, era un cuvânt fertil, o sămânță care, îngropată în solul imaginației, poate să încolțească și să dea rod. Și exact asta s-a și întâmplat în cele din urmă. N-aș ști să spun cu exactitate în ce proporție au intrat în carte imaginația, visul și realitatea, știu doar că nu e cu mult mai multă imaginație decât viață. Vise, la propriu, nu sînt multe, însă visele și-au luat partea leului într-o altă carte de-a mea, *Abisa* (2007). Habar n-am să răspund la întrebarea de ce a fost inventată *Iubitafizica*, după cum n-aș ști să spun pentru care motiv m-au inventat părinții mei.

2. Ce au în comun cele 19 iubite de la A(dora) la Z(enobia) și cum au ajuns ele să își spună povestea în sufletul tău?

Cele nouăsprezece iubite imagine din *Iubitafizica* mă au în comun pe mine. De fapt, sînt douăzeci, dacă o pun la socoteală și pe Otra Bruja, care nu apare în prima ediție a cărții, fiind adăugată ulterior. În realitate, nu toate aceste iubite sînt, de fapt, imagine, deși unele – ca Lolita sau Greta Garbo – sînt numai și numai imagine. Să zicem că, pînă să mă apuc de scris *Iubitafizica*, trăisem și visasem suficient de mult, încît să pot transcrie ceea ce memoria afectivă adunase fie din viață, fie din cărți sau filme. Am fost pentru ele un medium bun, probabil, de vreme ce s-au lăsat transcrise de mîna mea, la fel cum și ele au fost pentru mine o foarte bună sursă de poezie.

3. Ai reușit să fotografiezi „un anume gând – nu tâmplele ori fruntea/ o anumită bătaie a inimii.../ o privire anume, nu ochii” așa cum te rugase Alejandra? Ai putea să detaliezi sau să arăți această fotografie, ar putea fi văzută și de altcineva?

Nu prea aș putea să detaliez pentru că ar însemna să cad în plasa explicației, dar o fotografie de genul ăsta chiar există. Am povestit într-un paragraf din capitolul Otra Bruja despre această fotografie, în care se vede o față care doarme, doar că, atunci cînd eu o fotografiam, ea mă visa pe mine. Sînt tulburat de fiecare dată cînd mă gîndesc la această întîmplare, să fotografiezi pe cineva în timp ce te visează este exact ce se spune în poemul Alejandra. Însă fotografia asta am făcut-o la vreo patru-cinci ani după ce am scris poemul. Capitolul Otra Bruja nu apare în ediția din 2002 pentru simplul

motiv că l-am scris în 2005.

4. Care sunt legile imaginației pe care le impune „manualul Iubitafizica”? Pe care dintre ele le respectă Iulian Tănase?

Probabil că libertatea este singura lege a imaginației care ar trebui luată în seamă. A fi organizat după legile imaginației, cum spune Brauner, înseamnă, cred, a privilegia imprevizibilul, insolitul, miraculosul. Cînd ajungi să trăiești poezia pe care o scrii și să scrii poezia pe care o trăiești, ceea ce nu se întîmplă totuși foarte des, se cheamă că ai ajuns, ca poet, pe drumul cel bun. *Iubitafizica* nu impune nici un fel de legi, doar propune un anumit mod de a vedea lucrurile.

5. Aș vrea să vorbești puțin despre colaborarea / relația ta cu Ioana, cea care îți plimbă cuvintele pe pânză și mai departe. Cum te simți atunci cînd versurile tale sunt purtate de diferite ființe, necunoscute, pe tricouri, rochițe, pânze care vorbesc despre ceea ce ai simțit (scris) tu. Cu Ioana, poemele tale părăsesc pagina, devin mai vii și nu mai sunt doar cuvinte...

A fost ideea Ioanei de a face tricouri cu versuri de-ale mele, tot ea a inventat și conceptul de *poetry-shirt*, așa că meritul meu, pe acest plan, este nul. Mi-au plăcut foarte mult primele tricouri pe

care le-a făcut și am încurajat-o să continue. Și a continuat. Nu i-am cerut drepturi de autor pentru textele pe care mi le-a folosit. De altfel, prima serie de *poetry-shirts* a fost făcută cu texte din volumul *Adora* (2009), o carte de poeme pe care am scris-o pentru ea și care îi aparține în aceeași măsură în care îmi aparține și mie. Sigur că mă simt bine cînd știu sau chiar cînd văd că poezia mea ajunge să fie luată la purtare, pe tricouri sau rochii, sînt un poet norocos. Ioana mi-a făcut și mie cîteva tricouri de genul ăsta, rochii încă nu m-am hotărît să port, și pot să îți spun

o propoziție falsă, ci o ficțiune convingătoare, bine scrisă. *Adevărul din flori* mi-a sunat, pur și simplu, bine, și nu știu dacă mă interesează mai mult de atât. Pentru autor contează toate aceste adevăruri, oricum un singur Adevăr, cu majusculă, nu există, nici măcar filozofii, care, în aparență, sînt mai inteligenți decît prozatorii și poeții, n-au reușit să-i dea de cap, de aceea adevărul a ajuns să se suprapună cu tot felul de teorii ale adevărului și cu nimic altceva. Pentru cititor contează, cred, o poveste bine scrisă sau un poem care să producă în el niște

transmutații pe plan mental și emoțional.

că tricourile astea sînt destul de hipnotice. Într-o zi eram în metrou și purtam un tricou cu textul: „Există undeva o lumină care ne face aproape invizibili”. Vagonul în care mă aflam era plin de oameni, stăteam în picioare în fața unui șir de persoane așezate pe scaune, niște doamne se uitau insistent la tricou, textul părea să le deruteze cumva. Apoi, ieșind de la metrou, m-am urcat într-un autobuz, și o fetiță de vreo 12-13 ani a tot citit și recitat, preț de cîteva stații, textul cu lumina care ne face aproape invizibili, și mi s-a părut mult mai puțin derutată decît doamnele din metrou. Poemele părăsesc astfel pagina, cum bine ai zis, și o iau la pas prin lume, printre oameni, producînd semne de întrebare și, pe alocuri, iată, derută.

6. Care este adevărul care contează pentru un autor: adevărul închipuit, adevărul visat, cel inventat sau adevărul din flori? Dar pentru cititor?

Imaginația își are, cred, propriile adevăruri, însă adevărurile imaginației nu sînt, desigur, opinii adevărate și întemeiate, ca în epistemologie, de exemplu. Cred, de asemenea, că visul nu minte niciodată, am scris despre asta, din cîte îmi amintesc, în romanul *Oase migratoare* (2011) cînd am povestit despre cei trei visemănători care visează la comandă (așa cum croitorii fac haine la comandă). Adevărul inventat, pe de altă parte, pare mai degrabă o dificultate logică: cînd spui despre cineva că inventează, vrei să spui, de fapt, că nu spune adevărul, însă există, cum spunea Llosa, un adevăr al minciunilor, minciuna fiind aici nu

7. Omul de radio Iulian Tănase este același cu poetul Iulian Tănase care scrie despre „tăceri, umbre, ferestre și ochi”? Cât de mult se distanțează viața ta de radio față de starea de poet? Și cât se confundă?

Omul de radio care sînt este și nu este același cu poetul care scrie poezie. Nu este, pentru că la radio vorbesc altfel decît scriu. Este, pentru că la radio se întîmplă de multe ori să intru, împreună cu prietenul și colegul meu Mitoș Micleușanu, în niște zone în care improvizațiile spontane pe care le debităm depășesc regnul frivolității mai mult sau mai puțin metafizice și pătrund pe teritoriul poeziei și al absurdului. E o gimnastică mentală de care am devenit dependent. Îmi place foarte mult radioul. Starea de radio e intensă, cu multă adrenalină, care dă dependență. Totuși, dacă aș fi pus în neplăcuta situație de a alege între scris și vorbit, aș alege, fără nici o vorbă, scrisul.

the world from us

Alex Hoxin

Născut în Pakistan, cu studii de masterat în marketing la Universitatea din Islamabad, vorbește fluent limbile pashto, urdu (hindi), persană, engleză și acum, deoarece locuiește în România, limba română la nivel începător. A lucrat ca reprezentant vânzări, marketing manager și translator. În prezent plănuiește să-și deschidă propria afacere în România. Ca și cititor al Bibliotecii „V.A. Urechia” a participat la proiectul „O lume mai bună împreună!” http://www.bvau.ro/prezentare/proiecte/detalii_lume.php). Este un pasionat al lecturii și își manifestă creativitatea prin poezie și desen.

a conversation between moon & night

To Simona Haidu

1. the moon said something, the night heard something
you listen also, oh, unknowing girl Simona
fall in love, oh fall in love....

2. moonlight has come to tell me this
in my street, in my home
fall in love, oh fall in love....

3. what can I say, I don't know what has happened
what has happened with this fixation of mine
this is a gesture, it is a calling of the heart
to steal a glance from her
fall in love, oh, fall in love...

4. who is it, I don't know, but it's someone
she is somewhere in my dreams, I can't see her
I'm here, she's there, but coming here
I'm here, she's there, but coming here
is whose voice then???
the voice...
fall in love, oh, fall in love...
the moon said something, the night heard something
you listen also, oh, unknowing girl Simona
fall in love, oh fall in love....

5. she whom I die for, she doesn't even know it
what complain can I make, she's not even unfaithful
that which I have heard, she has not even said
so
oh, heart, thinking a little carefully...
when fall in love
so
fall in love, oh, fall in love...
the moon said something, the night heard something
you listen also, oh, unknowing girl Simona
fall in love, oh, fall in love....
the moon said something, the night heard something
you listen also, oh, unknowing girl Simona
fall in love, oh, fall in love....

you say something, I will say something

To Simona Haidu

1. we have been silent for so long,
now there is something to say...
you say something, I will say something, oh, Pinky...
I was gonna die and still not reveal this secret, oh, Pinky...
we have been silent for so long,
now there is something to say..
you say something, I will say something, oh, Pinky...
2. you are two-four steps away,
I was two-four steps away...
but were these two-four steps any less than a hundred miles?
then upon that, the heart's dancing with each step oh, Pinky...
we have been silent for so long,
now there is something to say..
you say something I will say something oh Pinky...
3. look you have won over me, I have lost to this heart
today this love has come to my lips with much difficulty
in this love don't make me crazy like this, oh, Pinky...
we have been silent for so long,
now there is something to say...
you say something, I will say something, oh, Pinky...
I was gonna die and still not reveal this secret, oh, Pinky...
we have been silent for so long,
now there is something to say...
you say something i will say something oh Pinky...
I was gonna die and still not reveal this secret oh Pinky...

Alegerea

Katia Nanu

Când te muți dintr-o casă în alta, viața ți se întoarce pe dos. Lucrurile încep să se amestece, prezentul și trecutul ies din toate colțurile, se suprapun, își cer insinuant drepturile. Fotografii uitate, cărți citite, haine purtate, o mare de lucruri ieșite la vedere, cerându-și întâietatea, înconjurându-te, sufocându-te cu prezența lor materială și afectivă. Fiecare trebuie cercetat, aranjat, valorizat după importanță și utilitate. Cel mai dificil pare să iei la mână cărțile. Pentru un om cu pasiunea cititului, fiecare volum are nu doar valoarea dată de conținut ci și valoarea sentimentală a momentului achiziției, a sentimentului trezit atunci când cartea a fost citită, a ediției, a pasiunii pentru un domeniu sau un autor... și motivele pentru care nu vrei să te despartă de o carte pot continua.

Știu oameni care n-au fost capabili să se despartă de cărțile de școală, alții care fac colecții de carte din ediții speciale, pasionați bibliofili care adună carte veche sau împătimitii ai lecturii care

strâng cărțile citite de-a lungul vremii, sufocându-și practic locuința cu teancuri de volume așezate peste tot. După cum am văzut și case în care cărțile sunt atât de rare încât ar putea foarte bine să lipsească definitiv și, probabil, nici nu li s-ar observa absența... Mă gândesc uneori că tipăritura, cartea ca obiect poate deveni, în ziua de astăzi, chiar un soi un fetiș. Sau, dimpotrivă, o amintire.

Noi, generația îngrămădită pe la cozile librăriilor de altădată, cei bolnavi de mirosul cernelii tipografice, mai purtăm în sânge nevoia răsfoirii unor pagini cărora li se poate întoarce colțul a aducere aminte. Avem această deprindere... După noi vin, însă, cei cu degetul lipit de maus, cu privirea pironită în ecranul tabletei, cei care citesc împreună, în același timp, cu zeci, sute de lectori asemenea lor. Cu o simplă atingere, ei își împărtășesc, între două pagini, în timp real, părerile. Biblioteca lor încapă în memoria computerului (și dacă nu, își iau una externă, suplimentară) și este probabil mai bogată decât una care asediază o casă. Ei s-au mutat deja într-o altă lume, pe care, vrem sau nu, suntem obligați să o înțelegem. Sau, măcar, să o acceptăm.

Dacă iau drept punct de reper aceste două generații, cu generalizările de rigoare, dar și cu omisiunile necesare – nu-i includ pe cei, tot mai mulți, indiferenți față de orice fel de lectură - cartea lui Ray Bradbury, "Fahrenheit 451", un SF vândut în peste jumătate de milion de exemplare, ecranizat, pus în scenă, devenit chiar joc pentru calculator, poate fi citită în registre diferite și, mă tem, chiar înțeleasă diferit.

Îmi amintesc cum am citit această carte în liceu, când lectura la lanternă, sub pătura protectoare, era viciul suprem al unei generații. Jocul nostru era să ne transformăm într-o carte, să învățăm pe de rost pasaje întregi și să-i asigurăm pe prieteni că am putea păstra volumul respectiv în mintea noastră, pentru a-l transmite mai departe. Eu eram într-o vreme când "Joia dulce", când "Pășunile Raiului" și Steinbeck mi se părea inegalabil. Apoi am fost "De veghe în lanul de seară" (Salinger), "Poveste fără sfârșit" a lui Michael Ende sau "Frumoșii nebuni ai marilor orașe", pentru că mă închinam la Fănuș Neagu ca la o icoană a literaturii române.

Când m-am mutat dintr-o casă în alta, acum doi ani, am luat din bibliotecă o carte după cealaltă și mi-am dat seama că n-aș mai fi putut să aleg. Nu mai eram una, ci toate cărțile mele. Fiecare volum mă reprezenta, știam pagini întregi, găseam cărți care mi-au nedormit nopțile, mi-au amintit de prieteni plecați pentru totdeauna sau m-au însoțit în momente de mare cumpănă. Toate cărțile mele făceau parte din mine. Ideea că cineva s-ar putea gândi să le ardă, să îmi interzică accesul la ele, mi se părea absurdă, fie și numai sub formă... literară.

Spuneți-le acum, celor din generația eBook să învețe o carte, pentru că ea ar putea dispărea. Vă vor râde în nas, dovedind că tehnica a multiplicat volumul la infinit, că acesta circulă pe internet și poate fi găsit cu aceeași ușurință cu care poți conversa cu un eschimos. Exagerez, dar așa arată viitorul. Acum, un fragment, o referință critică etc se caută pe Google, o carte poate fi găsită într-o bibliotecă electronică. Numărul de eReadere este încă redus (cel puțin la noi), dar tendința transformării cărților în bytes se accelerează.

Practic, accesul la lectură va trece curând dincolo de limitele libertății. Lumea e din ce în ce mai deschisă informațiilor de orice fel și numai cine nu vrea nu beneficiază de ele. Cartea tipărită devine un obiect perisabil, omul care o învață se stinge, dar informația de pe net rezistă.

Evident, sugestia controlului unilateral, dictatorial, interdicția asupra lecturii și dirijarea cetățenilor către un anume comportament, spălarea creierelor, rămân teme majore pentru ambele generații. Noi, datorită faptului că ne-am consumat forțele și speranțele în spațiul îngust al unui teritoriu, timp și doctrină, comandate de la centru, fără posibilitatea schimbului de opinii, fără libertatea de a ști ce e dincolo, iar ei, generația informatizată de astăzi, pentru că se luptă mereu cu o panică legată de conspirații globale și de pericolul pierderii vieții personale din cauza ușurinței expunerii (și autoexpunerii) permanente.

Un timp precum cel din romanul lui Ray Bradbury, în care literatura este interzisă de către o putere opresivă dintr-un stat totalitar - sunt arse toate cărțile- poate fi,

după mine, un timp suspendat între aceste două generații despre care vă vorbeam. Una care chiar a ars cărți (istoria comunistă oferă exemple), găsindu-și apoi refugiul în ele și alta pentru care traducerea titlului acestei cărți (Fahrenheit 451 reprezintă temperatura la care arde hârtia) nu are aceeași semnificație. Pentru ei, și pentru cei care tot vin într-un viitor halucinant de rapid, spălarea creierului înseamnă privarea de calculator sau interzicerea accesului la rețelele de socializare. Memoria colectivă s-a mutat pe calculator, bibliotecile care se respectă au deja decenii de când digitalizează cărțile și la depozitele de carte rară se ajunge doar prin specialiști. Cât va mai dura până când și bibliotecile vor fi muzee, librăriile platforme online, iar lectura se va face de acasă, din fotoliu? Ce semnificație va mai avea temperatura la care arde hârtia?

Acum, în debutul grăbit al unui viitor care nu ne mai încapă pe toți, acea putere care îi interzice pompierului Guy Montag accesul la carte are și ea altă formă, alt sens și cu totul alte scopuri. Pentru că nu mai vine de undeva din afară. Ea este deja sădită adânc în substanța omului construit din calculator, telefon, tabletă, ipad, televizor. Omul acesta este pe cale să devină pompierul care ar putea să ardă până la desființare cărțile. Le-a transformat deja în jocuri, rezumate, istorii și piese de muzeu. Întoarcerea la lectura cărții lui Ray Bradbury și punctul exact de aprindere al hârtiei - Fahrenheit 451- poate fi șansa de a opri mutarea definitivă dintr-o casă în alta, dintr-o generație în alta. Pentru că schimbul dintre aceste două generații seamănă uimitor cu părăsirea unei locuințe pentru a-ți continua existența în alta. Ce ieși și ce lași deoparte?

Adi George Secară & Sorin Atanasiu

Anti-prelegeri de literatură terestră***

Al VI-lea fals argument poetic:

Care sunt cărțile mitologice pentru dumneavoastră? În afara celor de mitologie pură, dacă ne putem – oare - exprima astfel! Care cărți dau naștere la mitologii personale? Căror cărți ai vrea să le dai, să le scrii, să le citești o continuare? Sau măcar o completare? Sunt cărți de care te-ai îndrăgostit (in)explicabil, chiar dacă frumusețea lor este discutabilă întru metafizica acestei calități strict estetice... Aceasta oare numai pentru că există câte un personaj feminin, precum Clarissa din cartea acestui capitol, definitiv identificată cu actrița Julie Christie din filmul lui Truffaut? Fata de aproape 17 ani care în carte dispăre încă de la pagina 48 lăsând însă amintirea ei răscolitoare (Ray Bradbury, peste ani, scriind și o piesă de teatru cu acest subiect, o „reîncarcă”, ca și Truffaut de altfel, în scenariul pentru film), fata care „avea o față delicată, albă ca laptele, cu o expresie de lăcomie suavă, de neobosită și atotcuprinzătoare curiozitate. Părea uluită de tot ce vedea, iar ochii ei negri erau atât de ațintiți asupra lumii, încât nu le scăpa nici o mișcare.” Auzi, dom'le, „lăcomie suavă”!? Cum să nu-ți placă, cât ai fi tu de „pompiere”, adică, în acea lume a viitorului descrisă de Bradbury, niște State Unite deloc democratice, „cenzor oficial, judecător și executor” în același timp! Chiar dacă Julie Christie, nu-i așa?, n-are ochi negri!

Așadar, acum,

„451° Fahrenheit”

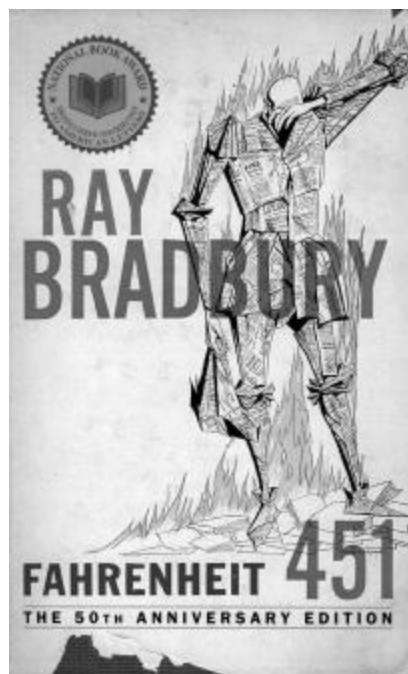
de Ray Bradbury

(Ediția din anul 1963, de la Editura Tineretului, în traducerea lui Petre Solomon)

a.g.secară:

Cu siguranță „451° Fahrenheit” este o carte imperfectă. (De parcă ar fi foarte multe perfecte!). Finalul, descriind începutul unui război nuclear, este chiar enervant, aducând aminte de unele texte ale propagandei comuniste, militând pentru „pacea mondială”! Dar este seducătoare ideea cu incendierea, cu interzicerea cărților! Imaginați-vă aceasta! Dar mai este o carte și despre publicitate, despre cea de-a patra putere în stat (vorba vine!), despre lipsa de iubire și de fericire dar mai ales este vorba despre... actualitate! Iată ce povestește misteriosul și monstruosul căpitan Beatty, cel care va fi omorât de către Guy Montag, personajul central, pompierul revoltat, care alege să lupte împotriva sistemului: „Durata studiilor era din ce în ce mai redusă, disciplina slăbea, filosofia, istoria și studiul limbilor erau abandonate, limba engleză și ortografia ei erau neglijate treptat, iar în cele din urmă complet ignorate.” (p.75). Parcă vă aduce aminte de ceva, dragi umaniști, nu-i așa?

Despre publicitate? Da, personajul încearcă să citească, să rețină ceva din ce citește, dar nu poate din cauza unei reclame la o pastă de dinți. Strigă Guy Montag precum Puiu din „Ciuleandra”: „Taci! Taci! Taci!” Da, desigur, este simbolic... Cu toții suntem supuși bombardamentului mediatic... Toți salivăm gândindu-ne la o bere, la o cafea, la un vin bun, la o pizza, la câte un fotomodel care vrea să vândă ceva... Despre mass media, bine spus a patra putere în stat, devenind din ce în ce (dacă n-a fost dintotdeauna) totalitară, manipuloare, „spunând” jumătăți de adevăruri: „Mâinile agile ale editorilor, ale gazetarilor și ale comentatorilor de radio învârteau repede-repede pompa centrifugă, ca să elimine din mintea oamenilor orice gând inutil, parazit!” (p.75). La urma urmelor, corbul puterii cât poate scoate din ochiul altui corb?

Despre lipsă de iubire și de fericire? O, da... Aici egalează elementele de distopie din romanul „1984” al lui George Orwell... Soția lui Montag? O, Mildred! Truffaut o pune tot pe Julie Christie să o interpreteze, cu cine știe ce mesaj către vre-o iubită de-a lui! O femeie roboțică (care nu prea avea ce roboti!), fără pic de suflet(când ia prea multe pilule, din neatenție, și Montag o descoperă la timp pentru a chema intervenția specială, își spune eroul: „Măcar de-ar fi putut să-i ducă și sufletul la spălătorie...”), cuplată la soapă operele care erau difuzate pe monitoare mari cât pereții living room-ului și la emisiunile radio, ruptă în totalitate de realitate... a soțului care, până să o întâlnească pe Clarissa McClellan, este și el parcă în stare de hipnoză, lucrând de plăcere („Era o plăcere să dai foc” este fraza de început a romanului) într-o instituție care era totalitară, similară K.G.B.-ului, STASI ori Securității noastre ș.a.m.d., urmărind pe toți cei care mai posedau ori mai citeau cărți...

La întrebarea Clarisei, dacă este fericit, se întâmplă ceva cu bietul Montag... Pe lângă faptul că era deja îndrăgostit, mai mult ca sigur, de tânăra sa vecină... Deși n-ar fi putut să-și explice starea... Sinuciderea unei posesoare ilegale de cărți mai pune un pic de gaz, petrol sau ce combustibil foloseau pompierii aceia (ce găselniță destul de izbită, deși pare un pic deplasată, explicația fiind că toate casele erau construite din materiale ignifuge; dar când mai cădea câte un avion, când se mai ciocneau cine știe ce mașinării?) pentru a incendia, peste sufletelul regăsit al eroului... Și ni se oferă o surpriză, constatând că Montag fura cărți cam de mulțisor... Montag, în seara unei plimbări cu Clarissa, își simte „trupul despicat în două jumătăți, una fierbinte și alta rece, una fragedă și alta aspră, una tremurătoare și alta țepăună, seama celeilalte.” (p.44).

În altă ordine de idei, cartea este o pledoarie pentru o viață mai simplă, un anumit tip de solidaritate umană, (deși, sic, acum s-a demonstrat că Gaston Bachelard, dacă ar fi descoperit descrierea ce urmează: „Odată, în curentul, maică-sa descoperise pe scurt prilej de redescoperire a lumii, într-își pierduse atunci uriașele dimensiuni și și-al fiului, transformați cu desăvârșire și întoarce prea curând...” (p.29). Oare de electrică pe vremea comuniștilor? Cu siguranță că nu, scuzată să ne fie gluma neinspirată!

pledoarie pentru o viață mai simplă, un anumit tip de solidaritate umană, (deși, sic, acum s-a demonstrat că Gaston Bachelard, dacă ar fi descoperit descrierea ce urmează: „Odată, în curentul, maică-sa descoperise pe scurt prilej de redescoperire a lumii, într-își pierduse atunci uriașele dimensiuni și și-al fiului, transformați cu desăvârșire și întoarce prea curând...” (p.29). Oare de electrică pe vremea comuniștilor? Cu

Dar iată ce scrie în Regulamentul Companiei pompierilor: „Compania a fost înființată în 1790 cu scopul de a arde cărțile cu influență engleză în Colonii. Primul pompier: Benjamin Franklin.

REGULA 1: Răspunde grabnic la semnalul de alarmă.

REGULA 2: Dă foc repede.

REGULA 3: Arde tot.

REGULA 4: Raportează imediat la stație.

REGULA 5: Fii pregătit pentru alte alarme.”

Da, are și mult umor cartea. Umor subtil... Poate chiar prea mult. Și poate și prea multă poezie pentru un subiect atât de grav. Zice căpitanul Beatty către cea care o să moară sinucigându-se, arzând împreună cu cărțile sale: „Cunoști legea (...) Cărțile astea se bat cap în cap, fiecare spune altceva. Ai stat ani de zile închisă-aici, într-un adevărat Turn al lui Babel. Ieși o dată din el! Oamenii zugrăviți în cărțile astea n-au trăit niciodată aievea.” (p.58). Discursul lui Beatty este cutremurător de convingător, mai ales când îl vizitează pe Montag, când acesta se îmbolnăvește. El știe că adevărul este de folos mai ales când știi să-l manipulezi. El făcuse un pact cu... Focul Necurat. În piesa de teatru se revine la personajul Beatty, care pare a fi mult mai nuanțat.

Da, într-adevăr, „nu trebuie să fim lăsați în pace, din când în când trebuie să fim scuturați zdravăn” (p.71), pare să spună Bradbury cititorului (să nu uităm că textul este scris cam în timpul „vânătorii de vrăjitoare”, mai exact este publicată în 1953, al cincii ani după „1984”) și îi dă călăului, sadic, cu toată aparenta răceală a execuțiilor, ceea ce este a lui, în mai sus amintitul discurs (ce premoniție, când este vorba să vorbim și despre *political correctness*, care, cam așa cum este înțeleasă acum, apare prin anii '80): „Trebuie să ai

grijă să nu-i calci pe coadă pe iubitorii de câini, pe iubitorii de pisici, pe doctori, pe avocați, pe negustori, pe directori, pe Mormoni, pe bapțiști, pe unitarieni, pe chinezii din a doua generație, pe suedezi” ș.a.m.d. Pe toate minoritățile care va să zică... „Toate grupurile și grupulețele astea trebuie să fie menajate! Scriitorii plini de gânduri viclene, puneți lacăt mașinilor voastre de scris! Și scriitorii se supuseră. Revistele deveniră un soi de sirop de vanilie. Cărțile au ajuns niște lături, afirmau criticii snobi. Nu-i de mirare că au încetat să se mai vândă.” (p.77). Concluziile îi sunt... fără drept de apel: „Noi (n.n. pompierii) ne ridicăm împotriva mărunțului val al acelora care-ar vrea să-i vadă nefericiți pe toți oamenii, împuindu-le capul cu gânduri și teorii contradictorii.(...) Să nu lăsăm ca torentul de melancolie și de filosofie sumbră să se reverse asupra lumii noastre (...) Cărțile nu spun *nimic*! Nimic în care să crezi sau din care să poți scoate o învățătură pentru alții. Toate vorbesc despre niște oameni inexistenți, odrasle ale imaginației - mă refer la cărțile de literatură. Iar cele neliterare sunt și mai rele: cutare profesor taxează de idiot pe un altul, cutare filosof îi astupă gura altuia, vociferând. Și toți se agită, căznindu-se să găsească pete în soare și să fure stelele de pe cer. Te apucă amețala dacă te iei după ei.” Așa că să le dăm foc la toți, la toate... Să le, să îi eliberăm! Să dăm foc, chiar și femeilor de care tot credem că ne îndrăgostim! Ce nu putem supune, ce nu putem înțelege trebuie ars!

În partea a doua își face apariția un personaj, Faber, despre care pot crede că îi va deveni drag lui Sorin Atanasiu. Da, cam puține personaje! Faber filosofează. Da, textul e poate mult prea explicativ, mult prea filosofic, mult prea dramatic (de pus în scenă!). Faber zice: „asta este definiția pe care-o dau eu literaturii: a zugrăvi amănunțit. În amănunte inedite. Scriitorii buni ating adesea viața. Cei mediocri își plimbă peste ea o mână grăbită. Iar cei proști o siluiesc și-o lasă apoi, sfâșiată, pradă muștelor. Ai înțeles acum de ce sunt privite cărțile cu ură și cu teamă?”

Da, cred că m-am cam grăbit... Să vină pompierii! Clarissa e o carte pe care am ascuns-o bine! N-am scris-o deci n-aveți cum să mi-o memorați! De ars, nici atât...

Sorin Atanasiu:

Întotdeauna am evitat să văd cărțile mai mult decât ceea ce sunt - un depozit provizoriu de semne care provoacă emoții - . Acest fel de a privi o carte este unul, de asemenea, foarte defect și incomplet, în primul rând pentru că este o judecată și o definiție a unui individ, valabilă numai pentru el, fără pretenția universalului. Întotdeauna trebuie să trăiesc eu pentru ca lumea întreagă să fie. Adică în absența oamenilor nu ar mai exista nici un fel de privire asupra lumii. Cartea există pentru că am făcut-o eu și o citesc eu.

În ce mă privește, textul de literatură este scris ori citit în unitate deplină cu principiul esteticii. Cel mai înalt dintre toate. Am renunțat la consumul filosofiei întrucât aceasta înregistrează eșecuri în toată istoria sa. Soluțiile metafizice pot fi într-un fel dar și în multe altele. Neputința filosofiei de a fi universal-acceptată în concluzii m-a obligat să accept literatura ca pe o formă superioară filosofiei de a exista și de a vorbi despre existență. A fi un ilustrator și a privi ilustrațiile altora. Asta fac acum. Literatura este și o amânare sau o domolire a crizei personale, diminuare datorată melodiei cuvântului care adoarme eventuala suferință a trăitorului. Din acest motiv literatura este narcotică. Dacă vorbesc despre propria insuficiență respiratorie parcă încep să respir mai ușor.

Ray Bradbury imaginează o societate a viitorului în care se ard cărțile. Ele sunt periculoase întrucât provoacă haosul social (cel puțin așa susțineau autoritățile). Ideile și reflecția lecturii pot împinge omul în starea de răzvrătire. Absența cărților permite uniformizarea tuturor indivizilor și controlul lor printr-o oralitate a monitoarelor și a difuzoarelor care înlocuiesc apropierea fizică umană. Bunăoară, pot vorbi cu mama printr-un ecran cât

peretele, nefiind nevoie să o mai și vad. De asemenea, poveștile de care ai nevoie vor fi difuzate la radio fără să mai fie necesare cărțile. Hârtia cărților arde la 451 grade Fahrenheit. Cei care ardeau cărțile se numeau pompieri, inversul celor care astăzi sting focul cu apă. Pompierii erau, de fapt, incendiarii de cărți. Sigur, se mai întâmpla să ardă și casa cu tot cu cărțile dacă proprietarul refuza să le predea. Ba chiar și proprietarul era incendiat dacă se comporta prea încăpățânat.

Toate sentimentele oamenilor trebuiau să funcționeze doar în limita socialului impus. Nu erau tolerate crizele de personalitate ale indivizilor. Acestora li se repeta zilnic faptul că au toate motivele să fie fericiți. Oamenii trebuiau să trăiască în programele universal gândite pentru ei. Ei nu aveau de ce să (se) mai gândească, altcineva gândea pentru ei și le oferea non-stop, prin programe tv, toată informația de care aveau nevoie. Li se spunea ce trebuie să facă și cum trebuie să simtă. Restul era anormalitate. Rebeliunea împotriva sistemului se pedepsea cu moartea. Nimeni nu trebuia să-și dezvolte autonomia și individualitatea reflexivă. Existau tipare pentru orice. Era suficient să alegi un rol predeterminat pentru viața ta. Totul nu putea continua decât potrivit acestui rol. Nu avea rost să cauți ceva inedit sau să fii creator, pentru că nu folosea la nimic.

Un dialog bogat și critic are loc între căpitanul Beatty și protagonistul povestirii, Guy Montag. Primul încerca să-i alunge lui Montag așa-zisa „boală” și să-l determine să revină la ocupația de incendiator de cărți. Încearcă să-i arate beneficiile vieții pe care ei o protejau : „Ți-ai pus desigur și tu întrebarea : Ce vrem noi mai presus de orice, în această țară ? Oamenii vor să fie fericiți, nu-i așa ? N-ai auzit asta toată viața ta ? Oamenii spun : vrem să fim fericiți. Ei, și nu sunt ? Nu-i ținem noi într-o veșnică agitație, și nu le dăm destule distracții ? Doar pentru asta trăiește omul, nu ? Pentru plăceri, pentru excitații. Și trebuie să recunoști că cultura noastră le furnizează din belșug”. (451 Fahrenheit, Ray Bradbury, Editura Tineretului, București, 1963, pag. 79) ; „Trăiască seratele și cluburile, acrobații și magicienii, petrecăreții, limuzinele cu reacție, elicopterele-motociclete, pornografia și stupefiantele, tot ce poate stimula reflexele automate.” (idem, pag. 81). Face apologia imaginii, a vitezei, a consumului, a cantității, a excitației de orice fel, a orice alungă cuminența reflecției, gândul autonom, discernământul și interogația. Cu cât suntem mai mulți și mai proști cu atât mai ușor vom fi manipulați.

Seamănă izbitor de mult cu programele tv din zilele noastre, cu efortul mediatic „de a ne distra cu orice chip 24 h / zi”. Circul și țigănia, înjurăturile, bătăile, mitocănia, agresiunea, nesimțirea, zbierătura - devin indici ai normalității. Politețea, bunul-simț și serenitatea aristocrată sunt semnele unei vieți desuete dacă nu moarte.

Revenind la cartea lui Bradbury vom spune că momentul cel mai acut al argumentului de a nimici cărțile este acesta : „...cărțile nu spun nimic ! Nimic în care să crezi sau din care să poți scoate o învățătură pentru alții. Toate vorbesc despre niște oameni inexistenți, odrasle ale imaginației - mă refer la cărțile despre literatură. Iar cele neliterare sunt și mai rele : cutare profesor taxează de idiot pe un altul, cutare filosof îi astupă gura altuia, vociferând. Și toți se agită, căznindu-se să găsească pete în soare și să fure stelele de pe cer. Te apucă amețeala dacă te iei după ei.” (ibidem, pag.82). Desigur, Beatty încearcă într-un mod sumar demontarea, la repezeală, a mitului cărții ca izvor al înțelepciunii și adevărului arătându-se iluzia perfectă din capul oricărui gânditor care mai mult aruncă ceață în lume, dezorientând și orbecăindu-se pe sine și pe ceilalți, decât ar deschide un drum drept și clar. După mine, cartea de literatură e bună tocmai prin neliniștea pe care o provoacă. Ea vitalizează, forțează viața să câștige prin martorul poveștii.

În cele din urmă Montag fuge din urbanismul asasin al cărții și începe să cutreiere spațiile pustii și vaste dintre marile orașe în compania unui grup de rătăcitori a căror memorie ducea toate operele citite. Ei dețineau o tehnică specială de „aducere-aminte” a tot ceea ce ai citit vreodată în viață. Erau ca o bibliotecă umblătoare. Nu-i băga nimeni în seamă întrucât stăteau în afara orașelor și predica în pustiu. Ideile lor nu atingeau sufletul trăitorilor din orașe. Ei sperau că va avea loc o renaștere culturală iar ei vor juca rolul esențial. Mergeau cu mare speranță pentru zestrea pe care o purtau în mintea lor. Memoria era funcția salvatoare. Trebuiau să-și aducă aminte. Înaintau tăcuți în noapte. Unul dintre rătăcitori propunea proiectul construirii unei „fabrici de oglinzi”...oamenii ar trebui să se privească pe ei înșiși mult mai des.

Notă: o formă mai scurtă a acestor texte a apărut în revista “Dunărea de Jos” în anul 2009.

Marius Chiru

451 Fahrenheit

Astfel s-a consumat o primă inițiere, de aici trecându-se la o altă etapă, fiind expuse alte dimensiuni, relevându-se o suită aproape interminabilă de cicluri, având drept țintă cunoașterea omului, model de virtute și crâncen păcătos în același timp. Și în același loc. Contopire dementă a unui semidemiurg ineputabil, condamnat de-a pururi de către creaturi, șters din anumite cărți ale creației.

Cunoașterea Legilor ne aduce într-o situație elementară de a nu fi împotriva lor, Legi chintesențiale, evident, cel care nu cunoaște o lege este automat în conflict cu ea, indiferent de scara ierarhică pe care este plasat. Realitatea ne dă peste nas, așa facem cunoștință cu Kybalion, secretul secretelor, pentru neinițiați. Nu are importanță cum îi zicem, oricum, totul este învăluit în mister, un mister greu și pentru germanici și pentru celelalte nații.

Legea este. Să știți asta. Poate acest lucru v-ar enerva. Mi-ar plăcea să nu fie adevărat. Nu știu... aproape că nu importă. Am nevoie de un punct de referință. Chiar autoreferențial. Și aici nu trebuie să vă speriați, pentru că nu vorbesc despre dumnezeire și nici, culmea, despre autodumnezeire. Suntem niște mici zei, e adevărat. Dar, ca să nu mă contrazic, orice adevăr este un semiadevăr. Recte, o semiminciună. Și atunci pe unde mai scoatem cămașa? Cine îmi poate spune?

Nimeni

Cuvânt sau Dumnezeu ... același lucru.

Ce înseamnă sfânta triadă. Aici este încurcătura. Da, termeni, veți zice. Eu nu vă voi contrazice, nici nu vă voi confirma.

Știu, vă place vinul și aceste dedesubturi filosofice vă obolesc. Prea bine. Putem cunoaște această tablă de smarald. Acest candelabru cu șapte brațe. Kybalion. Nu vorbesc ca un vrăjitor.

Pentru că nu asta sunt.

Neam de sas după mamă, Johannes, un munte de om cu părul cărunt, se uită pieziș la ei peste masa țărănească. Nimeni aproape că nu mai respira, se auzea doar sfârâitul făcliilor și noaptea curgea înainte la adăpostul acestor povești fără tâlc sau cu un tâlc adânc.

Trebuie să mai insistăm asupra Legii pentru a nu o confunda, Legile nu se fac, ele există. Aici e piatra unghiulară. Tragedia este determinată de necunoașterea acestor legi. Cine are urechi... cunoașterea nu se face prin memorare, nici prin citire. Totul trebuie conștientizat, astfel Legea devine viabilă.

Îmi veți spune că oamenii cu carte nu mai cred. Ei, bine, de ce nu mai cred ei? În divinitate se înțelege. Una din cauze este liberalizarea ideilor, vezi acum omul de știință, el nu mai stă să creadă în niște cauze, el le cercetează. Și o altă cauză ar fi brutalizarea moravurilor, una, nu ne mai pasă de Dumnezeu, iar a doua, preferăm ca divinitatea să nu existe, pentru

a nu fi trași la răspundere. Or mai fi și alte cauze, dar nu m-am mai aplecat asupra lor; nu le-am mai cercetat sau, în fine, nu le-am pus încă în cuvintele potrivite.

Și cine va recunoaște, Tatăl Meu din ceruri îl va ierta, acest lucru îl spune Fiul către Tatăl, vă spun... Fiul este corpul acesta din carne, iar Tatăl este corpul cellalt din duh. Faceți ochii mari către mine, dar vă spun vouă, nu vă agățați de propria realitate, cea păcătoasă, pur materială, limitată la ceea ce aveți sub nas. Nu. Adevărul este... și nu mult mai departe, este chiar în noi. După cum vedeți sau puteți intui.

Dacă sunteți instabili la nivelul menținerii răbdării, acesta nu este un lucru care să vă claseze la nivelul discipolilor. Dar să nu ne cramponăm de etichete. Nu?

Răbdarea se referă numai la problemele pe care le ridică sau le aduce în prim-plan corpul acesta fizic, vă spun vouă, greșim și iar greșim, murim și iarăși murim, dar, stupoare! există legea reîncarnării. Și iar venim ca să ne repetăm greșelile. Nu e oribil?

Se ridică de pe jilțul de lemn bun, îi privi și apoi puse a turna dintr-o ulcică veche în pahare. Un vin gros. Ca un poem adânc. Ce curăță venele

și înalță spiritul. Își urară de bine și băură paharele până la fund, mai puțin Hannelore.

Nu fiți nostalgici, nu fiți sceptici, nu fiți de un sentimentalism rubicond, realitatea vă așteaptă, numai că trebuie să acționați, pe calea spiritului și pe cea normală, de veacuri uzată. Fără complexe, fără trădări desuete, fără baluri la care să ne ascundem. Adevărul este frust și sec. Trăiască adevărul!

Polologia maestrului se apropia de sfârșit, nu era din tagma spiritiștilor, nici din cea a preoților științei, era un bărbat fără familie spirituală, autodidact am putea spune, cu o brumă de avere, o gândire neobișnuită, poate fix genul celor care locuiau acum în castelele vestului Europei, de unde vechii aristocrați fuseseră alungați de starea precară în care le ajunseseră averile, de revolte și revoluții ori de stingerea raselor lor care refuzaseră la un moment dat să mai înmugurească.

Un ceas bătut greu ora unu a nopții și un vânt greu se porni aproape instantaneu ca un dans strigoiesc trântind o fereastră și spărgând geamul cun zgomot înspăimântător. Luna nu mai răzbea prin covorul de nori gri, stelele își dormeau și ele somnul în straturile groase și întreaga societate, redusă la număr, din castel își făcu de treabă în culcușurile primitoare.

Noapte adâncă.

Lumina dimineții se revărsa zveltă prin ferești într-un noiembrie mohorât și tras pe spuză. Visase că adormise în sărutările Hannelorei și se trezi cu un cap greu și rotund. Lumina venea prin firave pânze de păianjen răsfirate printre draperiile grele și cercevele ferestrelor. Nu se simțea miros de cafea sau de altceva ca în căminul său, era departe asta, era un damf greu de casă veche, de casă de țară, un oripilant jet de mucegaiuri. Dar se simțea acum bine dispus întinzându-și picioarele bine pe sub cerga grea cu care fusese învelit. Îndoi mâinile din coate și apoi se sprijini în ele să vadă mai bine. În jur armorii grele din nuc, unul cu ușa deschisă arătându-și goliciunea interiorului. Rori capul să vadă mai bine încăperea înaltă. O masă mică având trei picioare la geam, dar fără un scaun. Veche, scrijelită. Ținută ca amintire pesemne.

...

Masa era așezată pe o terasă de la nivelul doi, cu vedere spre o curte interioară. Rațe împănate înconjurau un purcel bine fript ce trona în mijloc pe o vastă tipsie de argint. Crusta negricioasă de pe spatele lui arunca reflexe în lumina făcliilor de Sfântul Andrei. Johannes, așezat în capul lungii mese, se uita cu capul într-o parte la cele două șiruri de invitați înfodoliți în haine groase, deși frigul nu se făcea simțit. Eram al treilea între doi crescători de vite și mă întrețineam cu ei într-o limbă aproape arhaică. Aflasem deja totul despre ultimele recolte, despre seceta în urma căreia își vânduseră aproape jumătate din cornutele mari, neputincioși în a le ostoi foamea. Aveau copiii la școli la Koblenz, erau buni protestanți, dar mândria lor cea mai mare erau taurii de prăsilă aduși de un polonez, cel din stânga mea avea doi, cel din dreapta cumpăraseră doar unul. Acesta, îmi șoptă îmi spuse pe urmă, ca un fel de revanșă față de celălalt, că el mai are și o țiuțoare, avantajul fiind se pare de partea lui. Aflai istoria junincilor, prețul din oboare și cât de ai dracului sunt catolicii din satul vecin, cărora nu le mai ajung pășunile pentru niște răpciugoase de oi care devorează totul. Mai încolo de noi, râdeau în hohote niște negustori nu tocmai scâpătați. Erau îmbrăcați în niște abale îngrozitoare și salivau ca niște râși la ospățul ce întârzia să înceapă. Focurile din jur încălzeau fețele, se auzi un cântat de cocoș parcă sugrumat și atunci își făcu apariția și tânăra logodnică, într-o rochie albă cu un surtuc îmblănit strângându-i bine trupul de viespe. Johannes se sculă atunci brusc, trase scaunul de lângă el ca un tron și o ajută să se așeze. Își privea satisfăcut mireasa. Glasurile muțiră. Atunci se ridică cu o cupă arămie în mână plin cu vin din acela sec și le ură tuturor bun venit la logodna lor. Cei adunați acolo strigară un „trăiască”.

Și începu chiolhanul. Curgea vinul, curgea berea cea proaspătă, veneau pulpele de găște ca prin zbor în fața invitaților. Mâncam cu spor uitându-mă când la Johannes, când la a lui Hannelore, când la crescătorii mei de vite care mușcau acum din niște plăcinte grase, plini de unturi pe mustăți și pe față. Se mai bău un rând zdravăn de vin nou și atunci se ridică din nou din scaun stăpânul castelului:

- Acum vom face un sacrificiu!
- Trăiască!

În curtea interioară, aflată la picioarele noastre, zăcea un rug neaprinș, pe care acum îl văzui, când servitorii se apropiară cu făclii ce băteau într-un roșu obscen.

- Vechea lume a luat sfârșit!
- Așa e! se grăbiră mărunții slujbași ștergându-se de vin cu mânecile groase.

O Evanghelie sau, oricum, o carte religioasă adusă cu așa rapiditate de un trepăduș, căci nu am observat momentul, era fluturată acum în fața noastră de maestrul de ceremonii, neatins încă de beție. Deodată o zvârli cu satisfacție drept în rugul aprins, ceea ce făcu să pălească mai mulți obraji de-ai comesenilor. Hannelore părea satisfăcută, văzându-și astfel răzbuțai anii petrecuți în mănăstirile catolice. Un singur nebun se ridică de la masă și aplaudă. Muzica începu să cânte și servitorii aflați jos începură a căra saci cu

cărți. Cinci sau șase saci plini cu cărți. Mi se strângea inima, dar nu avui puterea să zic nimic. Atât de laș am fost. Flăcările îmbucau cu nesaț din scrierile sfinte, din cele laice și din cele fără orientare bine stabilită. Focul pâriia fierbinte și doar vreo doi negustori mai mâncău cu noduri. Un răspopit din fața mea bea vin cu poftă ca să se îmbete repede și să nu măcăne nimic în apărarea victimelor pârjolului.

Avui totuși puterea să mă ridic de la masă și să mă strecur până jos neobservat. Am văzut de la câțiva metri ce conțineau sacii încă nedeșertați. În general, nu erau cărți de primă mână, dar noi, cei care am fi putut opri nebunul nu aveam nicio scuză. M-am aplecat și am reușit să ciugulesc de pe jos, nevăzut de nimeni, trei cărți pe care le-am băgat pe sub haina groasă.

Banchetul nebunesc a continuat încă vreo oră, când un ajutor de la castel, bine aghesluit s-a apropiat de Johannes:

- Stăpâne!

A trebuit să mai repete asta de vreo trei ori, până a fost băgat în seamă.

- Ce vrei?

- Cărțile astea fac bani buni, din una singură aș putea să-mi întrețin familia un an.

Unul singur a îndrăznit, unul singur a îndrăznit să se ridice, evident dintr-o motivație pecuniară.

Atunci, tartorul l-a lovit drept în creștet cu un evangheliar rusesc de dată incertă. Coperțile groase îmbrăcate în argint nu au trimis în lumea umbrelor biata făptură, care horcăia cu picioarele sub un scaun răsturnat.

- Luați-! petrecerea e gata!

Și, astfel, trei-patru cupe de vin băute de un sărman au salvat de la ardere cărțile dintr-un sac burdușit, care Dumnezeu știe ce conțineau.

Lașul de mine a cerut un cal patronului locului și printr-o brumă nenorocită am pornit departe de acest castel lăsând în urmă și pe Hannelore și ultima fărâmbă de orgoliu ce-mi mai rămăsese.

Tabăra de Creație

Agenda Centrului Cultural

Secția de Cercetare Valorificare și Conservare a Tradiției populare din cadrul Centrului Cultural „Dunărea de Jos” a organizat în perioada 8 - 12 iulie prima ediție a Taberei de creație populară pentru copii și tineri la Muzeul satului „Petru Caraman” din pădurea Gârboavele. Prin activitățile organizate timp de o săptămână ne-am propus dezvoltarea la tineri a dragostei pentru arta populară și meșteșuguri dar și deprinderea de abilități în confecționarea și decorarea obiectelor tradiționale.

Au participat 80 de elevi și profesori, chiar și bunici împreună cu nepotei pentru a învăța cum se confecționează o mască, să încondeze ouă după metode tradiționale sau să modeleze boțul de lut la roata olarului. Și cum munca trebuie îmbinată cu distracția, participanții au avut posibilitatea să învețe cum se joacă hora strămoșească. Toate acestea s-au desfășurat într-un cadru minunat oferit de stejarii umbroși din ograda gospodăriilor.

Cadrele didactice care i-au însoțit au devenit ucenici sânguincioși ai meșterilor care au realizat atelierile de creație : Marcel Mocanu - olărit, Paul Buța - măști populare, Anișoara Ștefănuță - ouă încondeiate, ei vor realiza lecții de lucru manual pentru a le dezvolta învățăceilor gustul pentru frumos și îi vor familiariza cu domeniul interesant al meșteșugurilor. **(P. Buța)**

Vară pe dos

E vară și ninge clepsidric
frumos, dar adevărat
probabil cu Lună
fiindcă zăpada s-a terminat.

Dacă stai sub salcâmi
ninge cu ceva foarte drag
poate cu ultima copilărie.
Sub plopi dacă stai
te ninge fără soț
de nu te vezi
cu pene din pernele cerului
cu puf, cu pere
sau cu ce dă Dumnezeu
când vrea.

Ninge de departe
cred că din țara lacurilor
cu lebede sau cu găște ridicate
de Andersen în văzduh
odată ca niciodată.

E vară și ninge
ca-ntr-un desen animat
ca-ntr-un film mut cu plane
și sonate călcate pe coadă.

Ninge angelic dinspre rai
faru-i orbit tot de păsări.
Ninge cu fluturi de spermanțet
la căpătâiul nopții murite.

Ninge pentru noi,
peste noi
și prin noi
de la mine la tine și invers
E o viforniță de nedescris...

Și ce dacă-i vară, ninge cu sânge
eu aș zice cu patimă
de la un pol la altul
din iarna trecută spre cea viitoare.
Ce viscol de catifea...

Ninge până-n pânzele albe
cu corăbii sau cu rufe
întinse la uscat
când la baza acestei ninsori
stă Pământul.

E vară, dar nu-i nimic
acum e rândul ei
poate să ningă cât vrea și de tot
n-are decăt.

Și de-o mai ține așa
ți se poate întâmpla
dacă ești neatent când suflă
în păpădie
să te trezești într-o zi ningând
chiar tu
pe-o insulă pustie...

Violeta Ionescu

Desen animat

În timp ce jumătate din mine
Trece incandescentă prin zi
Pe acoperișul celeilalte
Un ochi de pisică stă
În echilibru.

Spânzurat pe crucea de aer

Cu spinii sprijinind cerul
Cu picioarele pironind cuiul pământului
Și brațele depărtând cât mai mult
Viața de moarte
Cel spânzurat pe crucea de aer
Îmbrățișează durerea cu bucurie

Primește în pieptul dezgolit
Iubirea amestecată cu ură
Și coasta supusă cedării
Naște vasul de lut
Cu sânge și apă de-a valma.

Avanpremieră editorială...

un pic

Un deget arătător mișcă-n somn către tine,
el trezește somnul motanului adolescent,
care cu inima lui tulburată plătește soarele
să mai întârzie azi un pic.

Și viața trece ca un păstor dimineața,
ce șuieră să le strângă pe toate la un loc,
și umerii mei se așază între punctele cardinale potrivite,
să poți să mai întârzii un pic.

Frunțile noastre înalte, felul tău de a te-ngrijora,
felul în care ne lipim unul de celălalt, coniferic,
în ploaia asta vânturată ce te face să mai întârzii un pic,
ploaia aceasta cuminte ce se așterne
peste frunzele ultimei duminici de octombrie,
cum sinele nostru cald, îmbrățișat peste lume,
toate-toate, doar ca trenul să mai întârzie un pic,
și vrăbiile-n ploaie să se cuibărească numai.

de pe vremea când femeile se uitau la mine frumos

Pe vremea când femeile se uitau la mine frumos
era nevoie să-și acopere gâtul cu mâna ori cu ceva,
pe vremea aceea eu făceam ploile să plouă,
zborul proaspăt al poiențelor tot de la mine,
iazurile înghețate, pădurile-nchiciurate, toate-toate.
Pe vremea aceea era nevoie de un compas metalic ascuțit
de o voce boțită și de un animal de casă bine flaușat,
vremea aceea când mi se lipise fotografia ta de șale,
mirosul pielii tale atotcuprinzător pe care vântul
îl poartă chiar și-n ținuturile unde geograful spune

Poetul de pe...lună

Mihai Amaradia

că n-a văzut picior de om.
Aveam în mână pe vremea aceea un ban mare-mare,
ciugulit pe la margini de vrăbii,
când femeile se uitau la mine frumos,
încât era nevoie să-și acopere gâtul cu mâna ori cu ceva.

fereastră din care lipsește unul

... de fiecare dată când las fereastra deschisă,
biserica suflă tare-n spre mine cu perdele,
cerul se zvântă și lipsei tale deja
i se dă să mănânce cu lingura, știu;
cele mai scumpe sunt florile pline cu albine,
șosetele și mângâierile valorează greutatea lor în aur,
la fel părul tău greu pe care vrei să-l vinzi în alte împărății.

Dimineața, o matroană cu pipă scutură rufele și ele
pocnesc,
sar stropi peste pălăriile lăutarilor obosiți,
pe mâinile mele lipsite coastelor, pe vazul înflorit strănută.

Numai ochii să nu mi-i uiți. Eu fără vocea ta o să mor
și-o să mă vorbească lumea c-aș fi un mort frumos, lung,
semănând unui sfânt vestitor, mirositor salcâm dimineața.
Și-acum uite! inima mi se apropie de palmă îngrijorător
când suflă vântul înspre mine cu vedenii
și printre cerceii tăi zorile se cern ca mălaiul, știu;
cele mai scumpe din lume sunt cămăruțele curate și
călduroase,
fereastra ce ne cuprinde pe-amândoi și rândunicile
valorează greutatea lor în aur,
la fel privirile tale când îți sunt drag dimineața...

rețetar

E nevoie de un mire nedumerit îmbrăcat gata,
de mustățile adormite ale motanului
și regina spektor cu trompetă și țambal,
e nevoie să vii cu mine, e ușor, o să vezi,
ne vom plimba pe râu, vom aștepta împreună,
nu voi spune nimic și totul va fi cu plecăciune,

de altfel, noaptea, plasele pescarilor dorm.

Ne vom trece grijile de la unul la altul
până ce acestea se vor dilua și le vom arunca în apă
vom sărbători, ne vom iubi și vom ști că
dragostea adevărată ne va strânge caldă
și ne va acoperi cu păturile ei de lână,
pentru că privită din interior tot o sălbăticiune e.

primeiro poema de Miguel Santiago de Amaradia para donzela Ana Maria Munez

Ca să deslușim lucrurile mai pe larg,
după două ispititoare nelămuriri,
ultima premeditată îndelung de donzela Elisea,
dom Miguel sfredelea cu privirea același corp ceresc
numit Dumnezeu,
femeile cu trandafiri roșii în păr oftau și se rugau să-i
treacă,
vânturile din acele părți se preocupau să-i sufle
lăcrimările
și dom Miguel tăcea îngrijorător, semn rău.

Orașul era în primejdie și clocotea în neliniște,
se jurase în biserică să nu mai scrie
poezie pentru vreo femeie
și totul a fost lăsat așa o vreme,
un miros necunoscut venea dinspre
fluvii,
zilele deveneau tot mai întunecate și
bărbații nu mai mergeau după trestie,
puteau să-și taie mâinile,
veneau vești cum că în orașul
Elefantina la 10 mile depărtare e soare
și totul decurge normal.
Dom Santiago privea același corp
ceresc nevăzut numit Dumnezeu.

A fost convins cu greutate și sub amenințarea machetei
bărbatul celei mai frumoase femei,
abia s-a lăsat înduplecat s-o lase să meargă să-l
ispitească,
de la nimeni altul nu s-a putut afla nimic,
din auzite se pare că întâmplarea aceasta a avut o urmare
neplăcută.

Într-o dimineață de duminică dom Miguel Santiago de
Amaradia
s-a întâlnit în piață la taraba cu pepeni galbeni cu donzela
Ana Maria Munez,
a condus-o cu privirea la vale și s-a răsărit de soare
-Nu te pot vedea de așa mulți trandafiri mărunți de pe
rochia ta.
- Atunci s-o dau jos.
Din pielea albă a donzelei Ana Maria Munez s-a luminat
de-o duminică,

în săptămânile ce-au urmat cetățenii toți au spălat orașul,
lucrurile s-au așezat, el i-a oferit cotul, ea l-a apucat. FIM

o segundo poema de Miguel Santiago de Amaradia para donzela Ana Maria Munez

sunt lucruri vrednice să fie povestite,
așa cum de pildă zâmbetul fântânii din curtea interioară
de unde donzela Ana Maria Munez scotea apă dimineața
și se spăla peste tot și dom Miguel Santiago de Amaradia
își ocupa locul din spatele draperiei să primească
zâmbetul ei,
micile lui tabieturi legate cu sfornică subțire, îngăduitoare,
la un capăt în umbră la celălalt în soare, chiar vântul
auzind acestea venea și se bucura și el de avuția omului,
și aducea și el ce avea, mreje, trestii, cântece, vorbe
nebăgate în seamă

părul ud peste umărul stâng al donzelei Ana Maria
Munez,
mirosul plantației de cafea, motanul întors din vecine,
lucruri ale dimineții când se promite de-o zi curată,
ela, linda, ridicând de pe jos un pui de vrabie, goală,
prin urmare ziua aceasta avea să aibă o urmare de
nepovestit

se poate întinde pe pâine cu unt ca
pe o câmpie nesfârșită
și din aceasta câmpie oamenii să
poată trăii.

ochisorii donzelei Ana Maria
Munez au spus atunci
că nu se pot lipsi niciodată. FIM

sub asediu

poetului Mircea Bârsilă la aniversarea celor 60 de ani

Păziți poetul acestei cetăți sub asediu,
ascundeți-l în clopot
și îmbrăcați-l în hainele noastre cele mai scumpe
să știe lumea cine suntem, sub ropot
el va scrie despre lucrurile noastre mărunte.

Păziți poetul acestei cetăți sub asediu,
el va povesti primăveri și rochițe,
despre cântecele și brațele noastre,
despre nimic de preț, va scrie foite
în egală măsură, va ști să găsească remediu

Păziți poetul acestei cetăți sub asediu,
cum îl știm istoriei noastre-i va pune fundițe
și credinței noastre flori de câmp în cosițe
el va vorbi lumii în egală măsură
despre cum ne-am iubit, despre ură.

Luca Cipolla

Are 37 de ani și locuiește la Cesano Boscone - Milano.

Scrie versuri din adolescență și din 2003 studiază limba română.

MUKHTAR (ALESUL)

Anotimpurile nu se termină de iarnă
și nu există o zi lăsată la întâmplare..
îmi desfășor kefiyah
în fața deșertului,
glasul lui în tăcere,
răul, să știi, te ispitește în trup
când nu poate cu conștiința
și colubru are un rânjel familiar
construind gaura lui.
Întinsei mâna către neant,
carnea mea era mucava..
Ce făceam singur
și ce dea inimii mele impulsul pulsației?
Auziți, auziți în depărtare
cum suflă khamsinul
și cum încrețește pielea mea vestejită..
lumină și încă lumină, soarele îmi încălzește ceafa,
să nu vedeți cum răsună aerul
și cum pârâitul nisipului
e mai degrabă pe cel al făcliilor?!
Nu-ți fie teamă să te arzi,
fiule,
susține-te suflului acela,
totul este viață;
acum încearcă să umbli,
înfruntă hamada,
în fond labilă și săracă de ispite,
apa e în tine, nu 65% din corpul tău,
deșert egal miraj
deci și oază,
știi bine..
vorbește farsi, română, italiană,
învață spaniola, araba, esperantoul,

te ascultă macul ăla
și vulpea ți-e soră precum o ploșniță,
cățea sau antilopă nu știi ce,
solifugul te batjocorește și face pe histrionul,
și între leul și impala,
cine victima și cine călăul,
cine poate descifra codul și să înțeleagă planul
Lui?
Unde schema, proiectul?
Ai umiliința să cauți
dacă îți place vânătoarea de comori.
Fiecare cu scopul lui, cu veșmântul lui de mucava:
1+2+4 la fel ca 4+1+2 la fel ca 2+1+4
oricum fac șapte
și mereu trebuie să vă uniți în suma aia,
dacă unul se șterge, doiul să acorde ajutor,
să dezmembreze patrul, 2+2 sau 1+1+1+1,
numai țelul și sfârșitul aceluși șir
să fie tot șapte;
și dacă doiul se frânge,
nu contează,
suma să dea tot șapte,
deoarece natura pretinde asta,
fiecare cu scopul lui;
ce contează numele dat unui zeu, dacă iubești,
dacă inima ta e sinceră și *atât de puternică* încât
iubește și pe cine te urăște,
aceasta este raza care din est se deapănă,
acolo unde nu putem privi,
acolo unde răsare soarele.
Acum ți-e teamă de dună,
ci eu spun că nu vei afunda,
ce alte sirte și mlaștini
încă te vor mai opri?
Îți amintești după-amiaza aceea,
vegheai cel pe care tu-l numești cadavru

și nu simțeau nici o prezență,
percepeai o sudoare rece, durere,
dar era esența lui să vegheze pe tine
asupra unui înveliș de mucava.
Deci, din ce nivel de existență
vom putea înțelege rolul
unui tăietor de gâturi și al unui om prob,
al unui lunetist și al dușmanului în căutare,
cine stabilește distanța și diferența
între un călău și jertfa lui,
ce văd ochii noștri
ce nu observă inima noastră și
ce mintea
decât o parte din lumina aceea și din întuneric
pe care și tăietorul de gâturi o are
deși în măsură diferită?
Știu că ți-e frică de imperfecțiune
dar nu ridică niciodată scutul
și îngenunchează cu mine în fața întinderii astea
de nisip,
nu frânge sinapsele ce ne leagă infinitului
fiindcă ele se activează
unde începe fiecare suplică și supunere
strigătului din khamsin.
Dă-mi mâna ta, sunt aici și pentru totdeauna,
energia se răspândește
și tu poți s-o simți precum soarele pe ceafă.

NDE (Near-death experience)

De fapt nu stai pe loc
și mlaștina se face pământ
valva timpului
își frânge angrenajele
un cordon de argint
pe care mâna infirmierei aurii
îl taie
și te deșteaptă
acolo unde teamă și insultă
în filmul tău observi
dar glasul unei lumini
precum brațele calde îmbrățișezi
o lecție pe care deja ai învățat-o..
copil vei reveni.

NU-I TIMP SĂ DORM

Nu-i timp să dorm,
rândunicile se înalță în stol,

soarele clipește printr-un coș,
Mă mișc ca o umbră
și mă joc să mă întind
și să mă contractez..
norii pe Belbo
arme vechi ideile, pistoale fără proiectil,
dintr-o șatră cânt împreună cu ei, nomazi,
ceea ce-i pur și ceea ce nu-l este;
mă spăl pe mâini
de mania asta de protagonism
fiindcă este punctul de cotitură
și cu o rostogolire
plâng și regret, dar acum,
acum a venit momentul
să salut anii în urmă
și pe tine care din ochii tăi vietnamezi
mă evoci din vis
și din drumul tâmplarului
îmi șoptești
dacă mai întreb de tine..
Nu mai e timp să dorm
și pixul este fără cerneală,
la o chitară dezacordată pe pragul
preexistenței
fiica mea cântă.

NR. 42

N-aș avea portretul tău..
și tămâia se răspândea în aer,
cam împinsă de o mișcare indusă,
eu, abureala, faruri cu xenon,
vălul se rupea
și tu machiată pe un fir de geam,
nr. 42,
ce canal
trebuie să navigăm?..
Licurici și fulgi de stele
care satură plantația,
cu degetul trasând Carul și Orion,
absorbit în dishdasha mea
a omului din deșert,
Lebăda și Leul,
un demiurg întins spre scara aceea cu fusceli,
temându-mă de ultima treaptă
și de orgoliul meu.

Sechestrare de persoană

- Băi, animalule, ai avut mare noroc că s-a inventat motorul. Că dacă nu se inventa motorul, acum erai birjar!

Discuția se desfășoară în buluceala de aparținători de la gura secției, ce urmăresc confruntarea cu ochii ieșiți din cap ca la broscoi.

Scena își merită pe deplin spectatorii. Masiv, teatral, impregnat de marea lui importanță socială și valoare individuală, recitând ca George Vraca pe scenă, doctorul Murzil își anihilează verbal socrul.

Sunt amândoi cam de-o vârstă, amândoi roși de trufia imposturii prin supraevaluare.

Tata socru a fost șofer la Partid. A decăzut, a ajuns șoferul direcției sanitare, dar i s-a menținut mașina cu număr de trei cifre, umblă prin spital în halat alb și așteaptă ușor să-l salute doctorii.

El este cel ce umple portbagajul lui *dom' derector* de derecție cu toate cele. Și tot el este cel care dacă nu îl toarnă ar putea-o face oricând.

A fost ciocănar la Șantierul Naval, colegii săi au țâșnit de mult în sus, sunt maiori, colonei de Secure. El a rămas mai de căruță, dar și-a păstrat relațiile și trufia, se cazează în continuare la munte și la mare la hotelul Partidului (are un carnețel de identitate și aruncă scurt „Cutărescu de la Partid”), tată-său a fost instalat în poarta noului spital județean într-o uniformă cu fireturi de zici că este admiral.

Are un nume de botez care nu figurează în lista de sfinți a Bisericii Ortodoxe. În schimb are o față frumoasă cu care Murzil s-a însurat după moartea amantei, doctoriță care și-a injectat curară și a murit conștientă și incapabilă să mai respire de ziua propriului nume, făcându-și cadou de ziua numelui această spectaculoasă ieșire din scenă pentru a spăla umilințele.

Fusese nevasta unui bogat nomenclaturist PCR-ist, bărbat deștept și tolerant, care i-a oferit totul, mai puțin debordantele sentimente ale lui Murzil.

- Lasă-l pe animal, desparte-te, facem nuntă la mănăstire.

După care cea care i-a devenit nevastă lui Murzil îi telefona la spitalul unde fusese exilată în sictir de autoritățile care țineau cu fostul soț.

- Babo, lasă-l în pace, nu e de tine, noi ne iubim.

Telefonistele trăgeau cu urechea și umpleau târgul. Tata socru era mândru de căsătoria fetei, chit că moartea și înmormântarea doctoriței agitase târgul cam tare.

Sigur că mirele era copt și mai avea câte un copil cu două foste neveste. De plăcut nu s-au plăcut niciodată.

Ginerele s-a răzbunat pe „Cutărescu de la partid” cumpărând o mașină la mâna a doua. Alfa Romeo. Scump și care pornea doar împinsă. Nu avea starter, bendix.

Dar pe scaunul șoferului era întinsă o blană de antilopă. Blana de antilopă îl fermeca pe Murzil, precum măregelele de sticlă pe un șef de trib african.

Murzil și-a păstrat și nevasta și amanta.

Ori pe vremea aceea nu se inventase încă Viagra!

Nevasta frumoasă, de câte ori trăgeau la hotel o confundau fie cu fiică-sa, fie cu nepoata.

Natura nu suportă vidul!

Murzil a aflat ultimul ceea ce știa toți.

A obligat-o să scrie o declarație, nu de sentimente, ci tehnică, CUM o făcea.

Un frumos manual de sexologie.

Mergea cu declarația scrisă la fiecare și i-o citea revoltat.

Apoi lucrurile au degenerat. Nu a bătut-o, dar a încuiat-o în casă. La etajul unsprezece. Nu poți sări de pe balcon. Fata l-a sunat pe taticu'. Taticu' era prieten cu o mulțime de milițieni, pe lângă securiști. Beau împreună, petreceau împreună.

Și tovarășul maior a trimis doi plutonieri majori la spital să-l aresteze pe Murzil pentru sechestrare de persoană.

A trimis special doi țigani înalți, negri ca smoala.

Murzil i-a abordat teatral, era actor ratat de tragicomedie:

- Ce doresc domnii?

Domnii l-au umflat.

- Dom' doctor, ne pare rău, dar ăsta e ordinul...

Și l-au dus pachet la Miliție.

A terminat-o Murzil?

Nici vorbă.

- Băi, nenorocitul, crezi că m-ai înfundat? Îl servești pe animalul ăla? Beți împreună? Cu cine bei tu, mă? De ce i-ai mărturisit unde ții aurul pe care l-ai confiscat, dar nu l-ai predat? Îl păstrează soră-ta la Piatra Neamț?

- Zău, dom' director, așa a zis? Și ce-a mai zis?

- Adă-i și pe ceilalți să le spun și lor ce rahat a mâncat despre ei.

- Zău, dom' doctor?

Și uite așa s-a refăcut o familie fericită precum apa ce se strânge la loc după ce a înghițit pietroiul.

Lumina pe care a găsit-o Schliemann...

Peter Sragher - *Dimineața sărută genunchiul Athenei*, Ed. Brumar, Timișoara, 2012.

La prima lectură

Peter Sragher a mai scris, printre altele, și o carte intitulată „Să facem un copil”... Despre ea am mai scris. Concluzia era: Poezie de dragoste de calitate!

Cum este, poate într-un fel mult mai rafinat, și „Dimineața sărută genunchiul Atenei”!

O carte care este de o savoare deosebită pentru iubitorul de istorie veche și mitologie greacă. Pe acest împătimit de clasicism, poezia lui Sragher îl întoarce la Spiritul zeilor, războiul și ura, dar și pacea și iubirea oarecum paradoxală a acestora pentru oameni!

Acest spirit poate lua, în cartea lui Peter și nu numai, desigur, diverse întrupări. Lirice sau nu.

La început este o pasăre. Un fel de Măiastră matrioșcă. Venind de acum aproape 4000 de ani... Câteodată „pasăre de micene”, alteori „pasăre phoenix”, care își ia elanul „din penele păsării de micene”.

Alteori este măslin sau chiparos, poate măslinul primordial sau chiparosul primordial, de dinainte de orice timp, învățând nemurirea.

Acest spirit al Greciei mai poate fi și „pământul roșu”, Timpul sau Lumina, Zeul Totalității (Pan), dar și al Nimicului, Thalassa, Thalassa! Aer și Mișcare! Albastru și Alb!

Acest spirit este Istorie, cu tot ce înseamnă ea, inclusiv „uciderea frumosului”!

Gândiți-vă la toate cetățile legendare ale Greciei! Cele mai multe devenite polisuri! Toate acestea, frumusețea Helenei, Înțelepciunea și Nebunia (mania!), Drumurile și Credința, toate întruchipează spiritul legendar al Helladei!

Prin forța artei sale literare, Peter Sragher ne transmite toate acestea, ni le dăruiește sau ni le reamintește!

Într-un fel, cartea este o meditație la umbra și lumina vechilor ruine! Dacă vă mai spune ceva Grigore Alexandrescu!

O meditație și o declarație de dragoste:

„da, grecie, te voi iubi/ până la stâncă/ până la oameni,/ până la cer” (p. 16).

Este și o meditație aproape spartană (vă aduceți aminte de cei 300?) asupra hotărârii zeilor de a aduce pe lume oamenii...

Un soi de eclecticism ecumenic traduce literar miracolul sintezei păgâno-creștine care bântuie spațiul hellenic...

Este o poetică a spiritului grecesc, dar și a amurgului acestuia, fără de care spiritualitatea europeană ar arăta cu totul altfel.

Este memorabilă această fenomenologie lirică a unui alt amurg al zeilor, probabil pe linia filosofilor germani (parafrazând o lucrare mai puțin cunoscută a lui Nietzsche, este o „naștere, nu tragică, a poeziei din spiritul vechi al Greciei”). La finalul ei înțelegem esența frumuseții, dar și retorismul vag didactic.

Între apollinic și dionisiac, Peter Sragher nu alege, dar este ales de către Lumina aceluia spațiu...

William Golding, autorul unui roman inspirat de lumea veche a Greciei, scria în altă parte că „Singurul lucru solid este lumina”.

Din această unire scriitor-lumină se naște o carte aproape miraculoasă, contribuind la o nouă RE-VEDERE a zeilor vechi și mereu atât de noi!

În altă ordine de idei, am putea spune că volumul este și o invitație la turism cultural!

La a doua lectură

Peter Sragher, scriind și în limbile engleză și germană, își concepe cartea ca un trident trilingv, explicând în pagini separate evoluția volumului, însoțit și de fotografiile făcute chiar în Grecia tot de către autor.

Recitindu-i cartea, descopăr, ca să vedeți că nimic nu este întâmplător, un album muzical, „Musique de la Grèce antique” (producție Harmonia Mundi), al ansamblului muzical „Atrium Musicae” din Madrid, înființat în anul 1964 de către călugărul spaniol Gregorio Paniagua.

Nimic mai potrivit pentru lectură ori re-lectură, muzica interpretată de către spanioli (prima ediție a albumului: 1978) neputând fi egalată, decât, poate, de albumele lui Vangelis... Pe acele acorduri, și dacă s-ar putea și cu vocea lui Sragher, versurile de început: „sunt pasăre născută din pietrele înnegrite de cenușa micenei./ mă ridic./ aerul zboară sub mine./ niciodată n-am știut de ce nimicul incolor mă poartă pe brațe atât de sus./ niciodată n-am înțeles de ce-aș putea atinge cu creștetul stelele./ Îmi înfig aripa în aer și cobor iute de tot./ uit de trup./ sunt mai ușoară decât cuvintele./ sunt aer curbat de culoare./ sunt.” (p.6)

Zborul este deosebit de important pentru simțirea mesajului: „zbor iarăși...” (p.7), „zborul pescărușilor îi învață pe oameni dorința de ușor” (p.20), „sunt elada./ sunt aerul pornit de vânt, să-mpingă corăbiile spre depărtări./ sunt pasărea care taie, fără să știe, albastrul din cer, până rămâne suspendat pe aer/ numai zborul” (p.66, ultimul poem în limba română), dar nu numai atât, textele lui Sragher putând fi o adevărată mină de aur pentru teoriile unui Bachelard sau epigon de-al său: reveriile sale sunt și ale aerului, da și ale celorlalte elemente primordiale („colinele și dealurile se-aruncă în marea egee/ (...) aerul coboară din ziduri./ aerul se cutremură./ aerul cade la pământ./ aerul se aprinde în flăcări./ aerul arde pământul./ aerul se prefăce-n

scrum./ aerul e una cu pământul.” - p.16), nefiind uitat nici vegetalul („sunt rădăcină de măslin la poalele olimpului...” p.10), timpul (p.13 - chiar, dacă, bachelardian, trebuie să ne oprim doar la o poetică a spațiului!)... La urma urmei s-ar putea începe o poetică a istoriei: „împovărat de istorie, aplecat spre pământul mereu roșu de oboesală, urc metru/ cu metru zidurile cetății vechi, îngropat în lumina lor blândă, roșiatică./ este un ritual, urmat de mine fără să-l știu, pentru niște zei necunoscuți, dar a căror forță o simt în toate fibrele ființei.” (p.15). Sau: „istoria, cu scutul ei topit în război și pace, împarte puterea între bărbați mândri./ tânjind după viață veșnică./ istoria zămislește bărbați lacomi de spațiu.” (p.32).

Expediția lirică a autorului nostru contemporan este sinonimă cu o călătorie în timp, inițiativă, Peter Sragher fiind un fel de Heinrich Schliemann liric, care reînvie imnuri, ori ai putea crede că rescrie, în maniera închipuită în care Vasile Voiculescu reușea să dea o nouă dimensiunii pastişei după Shakespeare, acele poeme de găsit în antologiile vechii poezii grecești... Miracolul de care vorbeam mai sus constă în autenticitatea receptării și redării spiritualității locurilor în care călătorește și cu trup, dar mai ales cu duh...

Și poate ceea ce ne-a îndemnat să vorbim despre miracol este tocmai elementul sacru care împlinește, așa cum „rotunjimea lăcașului împlinește orașul” (în poemul „crucea se-nchină a rugăciune”, p.22), vechii zei și Cel Nou întâlnindu-se uneori parcă armonios, alteori parcă deloc firesc întru poezie, nu neapărat certificând un posibil sincretism religios eretic... Lumina, despre care am mai amintit, parcă rămâne elementul principal al cărții, unind trecutul cu viitorul: „unii credincioși nici n-ating pragul de piatră al bisericuței, urcată pe dealul/ împădurit, simt însă cum se lasă asupra lor, din apropierea ei, o rază de putere” (p.22) și „zeii văd... cum din rădăcinile și trunchiul arborelui de măslin/ se face lumină/ se face timp/ se face trup” (p.27).

Tensiunea apare clar în „nimicirea parthenonului”, propunere inedită de abordare a filosofiei istoriei și religiei: „parthenonul a început să se distrugă în clipa când grecii și-au părăsit zeii./ (...) / nici un cutremur n-a nimicuit atât de mult parthenonul, nici un popor n-a distrus așa de profund parthenonul, nici un blstem n-a măcinat atât de adânc din templu, cât a distrus pierderea credinței grecilor în zeii lor dintotdeauna. Ca și cum înțelepciunea/ și sufletul i-ar fi părăsit./ statuile au început să-și piardă bucați din trup./ cu fiecare athenian trecut la noul zeu, li se fărâmița o porțiune din nas./ cu fiecare suflet care-i părăsea, li se frângea o bucată de mână...” (p.45).

Lumina Iubire, Lumina Putere Îndurătoare, Lumina jertfă din care „se năștea o liniște ce amuțea toate culorile”, Lumina care le-a dăruit tuturor oamenilor, nu numai grecilor, frumusețea Helenei, poemul dedicat ei fiind unul dintre cele mai frumoase imnuri închinat celei care a provocat (direct sau indirect) un război celebru... Lumina care sărută, de fapt, genunchiul Athenei... Iubirea care poate face ca piatra cetății să simtă talpa miresei călcând-o (ca în „mireasă de micene”)...

Lumina care se poate schimba oricând în furtună...

Precum observați, poezia Eladei metamorfozează și cititorul, și cronicarul de carte... Piosul omagiu adus unui fenomen și-a împlinit menirea...

Centenarul unei reviste

ZBURĂTORUL

2013 este un an bogat în evenimente. Ale prezentului, deopotrivă, ale trecutului. De când am pășit - cu pași urieșești - în mileniul al treilea, parcă devenim tot mai vigilenți, conștientizând, că mai presus decât toate este mărirea sa *Trecutul*. Așadar, să ne-ndreptăm privirile către un trecut luminos: revista **ZBURĂTORUL**, publicație literară gălățeană a anului 1913 – pentru a o elogia.

Zburătorul a avut o viață editorială încadrată în ritmul calendaristic al zbuciumatului an 1913 (16 pagini, format 30•24, 10 bani exemplarul; redacția și administrația: Galați, str. Gamulea, nr. 5), coordonată fiind de o echipă de inimoși iubitori de literatură din orașul dunărean. Îndrăznim a crede că numele învăluite în masca pseudonimelor „Ramses” și „Rică Ventureanu”, nu au fost străine de destinele acestei publicații. Semnăturile care domină sunt deja cunoscute, amintind doar câteva: George Tutoveanu, George Emil Bottez, Emil Maur.

Prea bine se știe, pentru publicitate sau întru recunoaștere, orice publicație care se respecta se dorea (și se dorește) a fi prezentă în marile colecții ale unor mari instituții și biblioteci din țară. Numerele 1-6 ale acestei reviste se află conservate în arhiva Bibliotecii Academiei Române.

Ceea ce frapează este că acestei colecții (și nu este singura), îi este atașată o scrisoare (olograf), cu acest conținut: „*Onor Academia Română București, Avem onoarea a vă informa revista <ZBURĂTORUL>, de la nr. 7/9 și următoarele nu au mai apărut. Aceasta spre știința dv. Cu toată stima*”. Textul este însoțit și de o parafă: „Societatea Cooperatistă <Moldova> Arte Grafice, Galați”.

Demn de apreciat, poezia domină paginile revistei, prin semnăturile lui M. Sorin, P. Dănescu, Clara A., Ion Iordăchescu, Soare I. Manolescu, dar și-ale unui Cătălin - din București. Întru amintire, să rostim împreună cu Emil Maur: „*Mi-e inima atâta de tăcută / De par'că a încetat de mult să bată; / Și nu știu dacă mai trăiesc și-acuma / Sau mi-amintesc că am trăit odată...*” (**Învierea**, nr. 1, 15 iunie 1913)

În paginile revistei sunt reproduse și câteva variante inedite din creația lui Mihai Eminescu (**Glossă, Mai am un singur dor**), iar epigrama pare a fi preferința lui Pavel Papadopol-Galați: „*Mă cam miram (i)eri când mi-am afirmat / Că'n viață n'ai văzut niciun măgar. / Dorești cu orice preț? Iată un sfat: / Să umbli cu oglinda'n buzunar*”. (nr. 2, 15 iulie 1913)

Numerele 2 (15 iulie 1913) și 3 (1 august 1913) sunt consacrate poetului Ștefan Octavian Iosif. Pagini sfâșietor de triste. „*Poetul a murit... A murit atunci când marșul lui, LA ARME! - a răsunat, în sfârșit, ca o trompetă războinică din pieptul Românilor. Când l-a scris, poetul mâhnit, crezuse că strigătul lui n-a găsit ecou. Dar suflețele au tresărit, și au tresărit în clipa când inima lui fusese distrusă...*”

Un necrolog, zguduitor, semnat de Ad. Orna-Galați. Un necrolog care suprapune: o izbândă (redobândirea provinciei Dobrogea de Sud), dar și o înfrângere a unei ființe extrem de sensibile (moartea unui poet mult iubit). Un înscris, sfidător, subiectivist (în parte): „*Josif a fost doborât de o femeie; ucis de sentimente - ca un adevărat poet!... Femeia n-are aceea brutalitate criminală a bărbatului care omoară cu brațul, cu puterea fizică. Ea atacă în mod perfid sensibilitatea bărbatului, și-i distruge ființa sufletească înainte de a-i ucide corpul...*”

Victoria Românilor este onorată în paginile revistei. În numărul al doilea (15 iulie 1913) este reprodus poemul **La Arme!**: „*Veniți, viteji apărători ai țării! / Veniți, că sfânta zi a răsărit! / E ziua mare a reînălțării / Drapelului de gloanțe zdrențuit! / Veniți din toate unghiurile zării / Să cucerim ce-avem de cucerit! // La arme cei de-un sânge și de-o lege!... / La arme pentru neam și pentru Rege!... / Când Patria ne cheamă sub drapel, / Datori sunt toți copiii ei s'alerge, / Să'l apere, să moară pentru el!...*” (Șt. O Iosif)

Iar în numărul 3 (1 august 1913), poezia **Prințului Carol**: „*Acesta este visul meu: / Să-mi lase-o rază Dumnezeu / În cuget, să-mi aprindă scrisul, / Măreț să-mi isbândească visul. / Și plin de veselie'nchin / Paharu'mpurpurat cu vin / În cinstea celui ce și-a dat / Cuvântul că va fi soldat...*”

Versurile lui Iosif sunt imn de recunoștință pentru jertfa poporului român. Visul suprem era, firește, Marea Unire. Greul abia va începe (din 1916). Poetul nu a mai apucat acele cumplite vremi, dar nici izbânda anului 1918. Și de-atunci trecut-au 95 de ani! „*Trăim o vreme întunecată, / O mergi, copile și învață / Cea mai frumoasă, mai măreață / Dar și mai*

tăinuită artă, / Învață, dragă cum se poartă / În luptă sabia și calul! / Recucerește-ne Ardealul... / Acesta este gândul meu – / Auzi-mă tu, Dumnezeu!”

Această mare însuflețire se țese și-n versurile lui Leontin Iliescu – **Tării mele:** „Îmbracă-te, frumoaso, în zale de argint, / La șold îți prinde spada, la cingătoare flori, / Și'nconronează-ți fruntea cu flori de mărgărint, / Cu lauri și cu lothus - ca'n mândre sărbători. // Eroic este brațul ce sta cutezător / Și'nfruntă moartea'n față c'un gest biruitor / Căci el a pus odată, aprins de-un nobil țel, / Pe fruntea unui rege COROANA DE OȚEL...” (nr. 3/ 1 august 1913)

Victoria Românilor din 1913 se cerea elogiată. O vor face Leontin Iliescu și G. Georgescu-Theologu, prin poemul lor: **Se'ntorc vitejii...**

„Se'ntorc vitejii din război,
Urmașii vechilor eroi -
Ei Tricolorul sdrențuit
A doua oară l-au sfințit...
Veniți cu cântece și flori
Să răsplătim pe'nvingători!...”

Frumoase versuri, însuflețitor îndemn, amintind și de jertfelniciele anilor: 1877-1878, cu largă voință și dorință înspre biruința lui 1918.

În paginile revistei „**Zburătorul**”, precum un corolar, tronează CRONICA RIMATĂ. Un adevărat regal. Cu scheletul specific unei fabule, rimările lui Ventureanu sunt mai mult decât moralizatoare, deși par protejate de dictonul latinesc: „*Nihil novi sub sole*”. Vom reproduce doar o secvență, din numărul 6/1 octombrie 1913, cronica rimată, intitulată **Portretul meu:**

„Dragi cititori și vouă drăguțe cetitoare, -
Vă scriu de-atâta vreme - prostii sforăitoare,
Vă bat de atâta vreme în piuă multă apă,
Rimez și mii de inimi din mine se adapă -
și voi nu mă cunoașteți, îmi știți numai de nume:
Că' Rică Ventureanu ce dă cu barda'n... lume,
Dar - iată o surpriză vreau să vă fac acuma
Și văd: mi-e greu păcatul, dar îmi veți trece gluma,
Când X poet cu vază, ce a publicat în foaia
<Prostia literară> <Iubitei> și <Văpaia> -
Dorește să ne'ncânte, (cunoașteți tot secretul)
Mânjește-o foaie albă și-și publică portretul...”

Doriți a-l cunoaște pe-acest Rică Ventureanu (care, dac-ar fi printre noi, multe-ar mai avea **rima**)?

„... vedeți, posed un nume,
Trăiesc din versuri proaste cu care'mproșc în lume,
N'am leafă, nici casă și nici prieteni, rude,
Îmi place... somn pe varză și borș de... caracude
Ei hai, pășiți acuma, drăguțe cititoare...
Frumoase și bogate... și'n urmă... salutare”.

Și cum prea bine se știe ce se-ntâmplă și astăzi, tare-am crede că întreruperea apariției aceste frumoase reviste i se datorează și acestui Rică de Rică...

Interesantă este reflecția lui G. Răzvan (nr. 5/1 septembrie 1913), cu titlul: **Ce lipsește revistelor <BUNE>?** Mărinimos prilej, spre a aminti de predecesoarele „**Dunărea de Jos**” și „**Pagini Libere**”, care au fost „*pe vremuri*” „*reviste bune*”. Firește, autorul se referă la momentul anterior lui 1913.

Întrebându-se de ce „*n-au durat ele*”, dacă analizăm istoric, multe cauze au fost. Printre altele, G. Răzvan vorbește de „*masa de cititori*”, pe care o împarte în trei „*categorii*”. Subtila sa analiză conduce, firește, tot spre-acel mult și dorit „*obol*” din partea cititorilor, fără de care nimic nu are viață lungă și frumoasă.

Și-n acest context, merită a aminti că a fost odată ca niciodată o frumoasă revistă: „**Dunărea de Jos**”. A înflorit, în perioada: 7.09.1908 și 15.08.1910, cu un ultim număr, pe 1.03.1912, activând, din 1909, sub egida „*Cercului literar-cultural <Dunărea de Jos>*”. După o pauză de câțiva ani, revista își va relua activitatea, în 1919, spre bucuria iubitorilor de literatură din Galați, cu precădere. Și totul, prin strădania distinsului om de cultură: **Constantin Z. Buzdugan** (1870-1930).

Continuatoare a mesajului programatic impus de-a lungul timpului de străvechea revistă, avem certitudinea, și actuala revistă „**Dunărea de Jos**” (înveșmântată în aura unei noi prezențe grafice; plăcută și interesantă), care este purtătoare de drapel a venerabilei „**Dunărea de Jos**”, își va aminti, negreșit, în acest septembrie 2013, la 105 de la prima sa apariție!

Cu venerație, către „**Dunărea de Jos**” a anilor 1908, 1912, 1919!

Prinos de recunoștință unui patriot, **Constantin Z. Buzdugan!**

Viață lungă și frumoasă, actualiei „**Dunărea de Jos**” și echipei sale!

„Viața e un tren care te duce în mormânt”...

BARBU NEMȚEANU - poetul prea grăbit

„Poet a fost! Și cântul lui și plânsul/ Sub cerul înstelat treceau fiori/ Un codru era sufletu-i și-ntrânsul/ Cântau privighetori!”... Un epigramă încastrat pe frontispiciul ediției a II-a a volumului său de debut, „Stropi de soare”, 1915, încă de pe când poetul trăia. Cu patru ani mai târziu, aceste cuvinte puteau fi săpate pe mormântul unui poet care s-a grăbit să ne părăsească la numai 32 de ani. Așa scria în 1926 și Mihai Dragomirescu în „Antologia Barbu Nemțeanu” apărută la Editura Literară a Casei Școalelor, despre poetul gălățean al începutului de veac XX.

Poetul Barbu Nemțeanu (alias Benjamin Deutsch) s-a născut la Galați, la 1 octombrie 1887. Dintr-o corespondență a lui Ctin Graur către S. Negură-Archaeus, pentru alcătuirea unei biografii, aflăm: „Era fiul defunctului Deutsch, institutor la Școala Israelită din Galați. Tatăl său a murit de tânăr, lăsând o numeroasă familie în mizerie. De la vârsta de 10 ani, Barbu a trebuit să fie un susținător al familiei - băiat de birou. După câțiva ani a început să scrie versuri.”

A urmat cu greu liceul din localitate și o școală pentru adulți, în timp ce lucra ca practicant într-un birou, apoi ca funcționar la o bancă comercială din Galați. Muncea și scria versuri. *Ora et labora!*...

Avea 17 ani când a debutat publicistic în săptămânalul gălățean „Înainte” (1904), al lui Ioan R. Burbea. Pe atunci era doar „un poet timid”, dar care „izbutise să acapareze atenția publicului” (George Munteanu, „Galații”, partea a II-a).

S-a afirmat ca ziarist, reporter la ziarul Tribuna liberală din Galați, apoi a redactat și a condus, tot aici, revista „Pagini libere”, săptămânal literar-științific în care semna: poezie, traduceri, recenzii, note, opinii. Primul număr a apărut la 1 iulie 1908. În anul următor, revista a fost transferată la Ploiești, apoi la București.

A colaborat la numeroase periodice importante ale vremii: Actualitatea, Adevărul, Adevărul literar, Belgia Orientului, Conservatorul Brăilei, Convorbiri critice, Convorbiri literare, Cosânzeana, Duminica, Ecoul (Galați), Facla, Flacăra, Floare albastră (Iași), Floarea darurilor, Galații Noi, Ilustrațiunea română, Înainte (Galați), Lumea, Lumea evree, Lumina, Lupta (Tulcea), Mântuirea, Neamul românesc, Neamul românesc literar, Noua revistă română, Rampa, Renașterea, România muncitoare, Săptămâna ilustrată, Scena (1917-18), Steaua noastră (New York), Șoimul, Teatrul (Iași), Tribuna liberală (Galați), Viața literară și artistică (1907), Viața socială, Vieța nouă, Viitorul social, Adam etc.

A tradus literatură clasică din mai multe limbi: germană, franceză, engleză, daneză și rusă. Datorită lui, poeți de valoare ai literaturii universale - Heine, Goethe, Lenau, Baudelaire ș.a. - au ajuns să fie citiți și în România.

Deseori semna sub pseudonim: B. Aschenazi (Pagini libere, 1908), Cireșeanu, Ion Corbu (Neamul românesc, Neamul românesc literar, Pagini libere), Ion Crângu (Duminica, 1906), Vasile Crângu (Duminica, Pagini libere), Barbu Exoticu (Adevărul, Belgia Orientului, 1906), Germanicus Galitiensis (Belgia Orientului), Tedesco (Adevărul, Dimineața, 1909-1910; Pagini libere, Tribuna liberă; I. Tedescul (Rampa), 1915-16), Luca Zimbru (Pagini libere, Tribuna liberă, Vieța nouă, 1907).

La 30 ianuarie 1910, îi scrie din București o scrisoare lui Mihail Dragomirescu, care era tot din București, pe str. Gramont 11, prin care îi semnala un plagiat apărut în revista literară „Convorbiri critice” (scrisoarea o găsim în dosarul prof. D.D. Șoitu, donat de familie Bibliotecii V.A. Urechia): „Iubite Domnule Dragomirescu, Una din două: ori ați fost victima unei farse ori cineva s-a făcut vinovat de un nerușinat plagiat.

În ultimul număr al „Convorbirilor” sunt tipărite niște meditații intitulate „În Ruină”. Bucata, ce-i dreptul, e foarte frumoasă, dar păcatul e că-i copiată cuvânt cu cuvânt - nici titlul măcar nu-i schimbat! - din volumul de „Versuri și Proză” al lui Ion Păun Pincio (pagina 141-144). E curios numai că plagiatorul e un anonim: Sonia. Ceea ce mă face să cred că e vorba de o farsă. Cunoașteți pe Sonia? Al d-stră devotat, B. Nemțeanu” (Ms. I/734)

În 1913, când tuberculoza de care suferea se agravase, colegii de la „Adevărul” l-au ajutat să plece la Lausanne, în Elveția, să se trateze într-un sanatoriu specializat.

Tot din arhiva prof. D.D. Șoitu aflăm că în perioada nov.-dec. 1913 Barbu Nemțeanu a corespondat cu „simpatia lui”, Emma Weissbluth din Galați și cu sora ei, Blanche Brill, care locuia în Galați, pe str. Brăilei.

Despre Emma Weissbluth știm că în tinerețe a studiat arta decorativă cu pictorița gălățeană Lola Schmierer Roth și că a murit la scurtă vreme după Barbu Nemțeanu, la Berlin, în 1923.

Corespondența lui Barbu Nemțeanu cu Emilia Weissbluth, care împlinește anul acesta... 100 de ani, cuprinde opt scrisori trimise din străinătate, în perioada 3 nov. 1913 - 12 dec. 1913, când poetul a mers la tratament în Elveția. Asupra lor vom reveni în numărul următor.

(va urma)

Violeta Ionescu

POVESTEA FIECĂRUI ELEMENT

UN TANDEM LIRIC

Într-o lume amorțită de mirajul materialității și succesului facil, cu o literatură adesea agresată de comandamentele comercialului și prea rar impusă de o mass-media în degringoladă, survin, cu încetineala melcului încâpățânat, apariții editoriale cu un apreciabil impact asupra iubitorilor de literatură adevărată. O astfel de apariție este volumul de **poeme Oglinzi** (Editura Oscar Print, București 2013) semnat de două poete de origine gălățeană: **VALENTINA TECLICI** (ce locuiește de mai mulți ani în Noua Zeelandă) și **VIOLETA IONESCU** (înfruntându-și destinul în orașul dunărean).

Sunt două nume, nu îndeajuns de cunoscute de lumea literară gălățeană, precum și de către publicul cititor de aici (să fie de vină atitudinea/ reacția cotidiană a celor două autoare sau anemica reacție a criticii literare locale și de aiurea?), călduros prezentate de scriitorul Dan Plăeșu pe coperta a 4-a a cărții: *Fiecare semnează câte 13 poeme...acceptând să-și expună trăirile de suflet, dând în lături o cortină de pluș, ce le ascundea înainte, pentru ca noi, oamenii, să le putem vedea/ admira/ contempla nebănuitele ascunzișuri ale spiritului... Valentina și Violeta ne dăruiesc această carte într-o primăvară.*

Ca să renaștem sufletește și datorită poeziei lor.

Cartea poartă un titlu ce te duce cu gândul la Narcis. O oglindire *sui generis* a două suflete iscoditoare a frumos-urâtului liric. Două oglinzi vii puse față în față, armonizându-se, circumscriindu-se unui demers de trăire totală.

Este o carte de poeme scrisă la patru mâini, un adevărat seismograf al stărilor sufletești, amplu interogate și valorificate atent.

Valentina Teclici manifestă un acut simț al proporțiilor suspectându-și, mai la tot pasul, mișcărilor sufletului, venerându-și-l ca pe cel mai scump zăcământ (*Oglinda din perete arată/ Că vârsta sufletului/ Mi-e neschimbată - Oglinda; Urmele pe trupuri, rănile din suflet,/ Litere cu fier înroșit, peceți ale stelilor,/ Povestea fiecărui element - Povestea fiecărui element*). Trecerea timpului declanșează varii reflecții: *Ziua care trece bate-n piept ceasornic,/ Șirul de secunde, tănuite-oglinzi...// Ziua care trece își încărunțește secundele/ Ca arborii toamnei, frunzele-arămii - Ziua care trece. Timpul, arbore mirific./ Desfrunzește secundele și orele zilei,/ Elegant ca dansul gheișelor.- Încotro vă-ndreptați?*

Vegetalul, aspirația poetei spre misterul vieții și spre *copacul transcendental*, este o altă tentație a sa, asumată într-un registru liric cu certe șanse de receptare (*Copacul transcendental/Aripă orientată spre cer/Deschide al vieții portal- Lemn de vioară, inima*). Întâlnirea cu oceanul devine o confruntare, dar și o modelare a ființei primitoare: *La picioarele mele, Oceanul se-nclină./ Muget de fiară, respirație de violină,.../ Simt lutul ființei, vibrație moale/ Adânc îngemănându-se cu apa...// La picioarele mele, Oceanul se-nclină./ Vulcanii irump, se cutremură Luna./ Moale, lutul ființei mi-e modelat de apă. - Una cu Oceanul.*

Violeta Ionescu vine cu un personal în structura cărții. Este atrasă de forma clasică a versurilor. O sensibilitate îndelung filtrată trece prin bolgiile sufletului omniprezent. În destule situații, apropierea autoarei de un vitalism imemorial îți taie respirația: *Lasă-mă, frumoaso, să-ți descalec caii/ Murgii tăi sălbatici ne-mblânziți cu anii/ Să-i adăp setoșii la răsucea vremii...// Să le dau să pască din ghiocul mâinii (Mândreii zile care trece); Nu moare urma copitelor rămasă în lutul moale/ Din care bei apă vie de flori (Nu mor caii când vor căinii).*

Nici fiorul divinității nu-i străin poetei; un fior asumat, companion frământărilor sale existențiale (*De aceea, rogu-te/ Doamne al tuturor întâmplărilor,/ umple îngerii/ cu pământ ceresc/ și fă-ne din nou - Quo vadis, Domine?*).

Un sentimentalism nu îndeajuns de echilibrat trage, pe alocuri, în derizoriu poeme altfel onorabile (ex. Pretutindenii și nicăieri).

Poeta susține că arborele (pe vremuri frate cu românul prin pădurile nesfârșite!) și-a păstrat virtuțile unui mag tămăduitor pentru slăbiciuni, dar mai ales pentru așa zisele puncte forte ce umbresc ego-ul: *Arbore frate.../ Cine îți poruncește tăcerea?...// Arbore frate/Lasă-mă în coaja ta/ Cum poți muri fără inimă? (Arbore frate)*

Cartea de poeme **Oglinzi**, semnată de Valentina Teclici și Violeta Ionescu este o destăinuire lirică de o sensibilitate neaș feminină!

SOLITUDINI CONTEMPORANE

Interferența domeniului obiectiv cu pluralitatea ipostazelor virtuale, mai mult sau mai puțin iraționale, marchează suita manifestărilor din contemporaneitate, abordate în general lejer, profund necritic. Dan Mircea Cipariu analizează cu seriozitate complexitatea acestei constante propensivități spre depășirea limitărilor, în majoritatea cazurilor o salvare profund iluzorie de singurătatea ce ne guvernează. *Singurătatea vine pe Facebook* (Tracus Arte, 2012), cu 12 elocvente ilustrații de Mihai Zgondoiu, scoate în relief inconsistența alternativei spațiului virtual ce nu poate mereu disemina persistenta disperare. Condiția umană e adeseori angoasantă: *sunt un suflet nou-născut care știe încă de la început/ despre termene-limită și despre constrângeri/ stau între linia inimii și cea a capului/ la rând cu timizii și îndrăgostiții/ "sfârșitul nu vine niciodată singur"/ citesc pe monitor/ pare un adevăr tot mai prietenos/ pentru care merită să dai like*. Acest carusel eclectic amalgamează singurătăți, insomnii, fericiri și pierderi de identitate, un vis cât o eternitate încercuind sufletele. Abordările livrești tapetează calea spre inevitabilul redimensionării ce pare a vesti finalul: *citesc "sufletul romantic și visul"/ de albert béguin/ simt tot mai mult cum sunt întruparea/ unui călugăr zen/ care caligrafiază cu vârful limbii/ aceeași și aceeași scriptură/ "mă pregătesc pentru haos și apocalipsă/ apocalipsa și haosul se pregătesc pentru mine"*. Existențialismul versurilor lui Dan Mircea Cipariu readuce în discuție sentimentul reificării, înstrăinare proprie omului strivit de pierderea fundamentelor. Ca o depășire a crizei, apelul la divinitate poate alunga umbrele nihiliste. Și totuși înșelătoarele iluzii persistă, contribuind la vulgarizarea idealurilor ce odată păreau intangibile: *privesc soarele care își pierde urma/ printre pietrele neșlefuite/ fericirea e un mod de întrebuițare*. Imaginea unui binemeritat catharsis mai destinde încrâncenările curente: *îmi pregătesc plămâni pentru aer/ tot mai mult aer/ până când pielea și carnea mea vor deveni/ eter/ și suspendată/ în care cuvintele gândite vorbitoare*. Universul tentacular al poetul invocând chiar și practici oglinzile devoratoare/ strălucesc pe subconștient-onirică/ într-un labirint singur cuvânt de mântuire/ ca să de rugăciunea inimii. Asemenea Meduzei, gardons les proportions, iluzie întunecată. Ființarea nebănuite sechele, toate din zodia formă de celebrare a sărbătorilor ia posibilităților, cu specificul lui ritualuri: *pentru concursul "cel mai frumos Crăciun" de pe net/ premiile sunt un suport pentru cd-uri/ un set de pahare de șampanie/ și o decorațiune de iarnă/ femeile dau majoritatea like/ și scriu cum bebelușii tâncii și adolescenții lor/ le luminează sărbătorile/ bărbații au povești senzaționale/ ce crăciunițe care fac streaptease/ cu recorduri la mâncat cârnați și la băut vin/ doar singuraticii nu scriu povești/ nici patetice/ nici cinice/ doar singuraticii postează câte un aforism/ despre/ iubirea de celălalt*. Dan Mircea Cipariu se raportează la profunzimea valorilor perene, iubirea fiind primordială. Invocarea transcendenței se dorește a fi tămăduitoare pentru sufletele captive iluziei pluralității propriie Internetului. Un daimon pozitiv, *ca un regat de vocale cu sânge albastru din care se nasc idei*, coordonează esențiala regenerare în spiritul "lucrurilor cu adevărat importante". Versurile din *Singurătatea vine pe Facebook* pot fi consecința elanului împotriva maculării: *realitatea e tot mai mult o clepsidră spartă/ din care iese o maree de sânge/ pentru pozele unui înger căzut/ eu nu sunt nici realitatea/ nici oglinzile ei mincinoase/ nu mai vând iluzii/ nu mai cumpăr indulgențe/ eu sunt un vis de purificare*. Pe Facebook întâlnim frecvent inautenticitatea și atâtea false atitudini, astfel încât, concluzie implacabilă, *e mai ușor să fii altul/ decât tu însuși/ e mai greu să privești în ochii tăi/ cum vine/ SFÂRȘITUL/ tot mai ademenitor*. Benigna supunere față de tot ceea ce înseamnă poezie are nebănuite conotații eliberatoare, drept-mergătoare în direcția nedisimulată a Luminii. Lupta începe de pe pozițiile unei evidente precarități opozante. Sunt inventariate cele mai întâlnite mutații produse pe fondul consumului excesiv de Facebook. Internalizând nervalian *soarele negru*, regiunile virtuale devin tot mai contondente. Dar, misterios, *cerul e o carte cu șapte sfșnice aprinse*, ca o infailibilă promisiune. Pelerinajul la Ierusalim, pe Via Dolorosa, trezește stări adesea contradictorii, Sfântul Mormânt și întregul context spiritual ce cheamă izbăvirea fiind frecventat de mulțimi alienate: *sunt drogat/ cu mii și mii de fotograme/ în care o mână străină/ vinde și cumpără părți din creierul meu/ încă neatinse de consum și idolatrie/ stau la coadă în fața Sfântului Mormânt/ cei de lângă mine îmi par o armată de ventriloc/ care cântă innuri în graiuri necunoscute*. Scrisorile și Visele pe care ni le propune Dan Mircea Cipariu schițează semnamentele unui *Homo Facebook* supus multor pericole. Există riscul unui trist final în solitudine și întuneric, *printre cutremure interne năruind inimile*.

*prin el voi intra într-o grădină
se transformă în organe
rețelelor amenință constant,
isihaste pentru a se elibera:
rețele și pe pereți/ pe autostrada
terestru// am nevoie de un
scap de semantică// am nevoie
damnatului echipaj de pe Pluta
surferii virtuali sunt exilați într-o
traumatizată poate provoca
unui absurd asumat. O nouă
naștere în acest spațiu al tuturor*

RITURI ȘI FANTOME

Moto:

„Ileana Cosânzeana sau Sânziana a fost o fată frumoasă, de o frumusețe fără margini, astfel că ea în frumusețe nu-și găsea asemănare, decât pe Soare. Astfel că ea avea un cal Pag de întrecea Soarele. Și logodindu-se Cosânzeana cu Soarele, după nuntă au plecat de la mama Soarelui (care era o fimeie văduvă), cu carul triumfului și mergând prin văzduh, în repeziciunea prea mare, Ileana Cosânzeana a alunecat și a căzut în mare. Soarele pogorându-se și sorbind toată apa, a găsit-o prefăcută în mreană. Și, nemaiputând să o mai revadă așa cum era, s-a supărat și a plecat umblând și astăzi să mai găsească o asemănare”

Tom Covurlui, f.388

Tot înfricoșătoare era și Mama Râpii. Acest dimon era așa, ca un car încărcat cu fân, iar în loc de roate avea niște picioare subțiri, bine articulate și foarte lungi, ca de cocostârc. Călca tacticos peste clăi și chiar peste copaci, fără să atingă nimic. Deși apărea foarte rar, era

periculoasă, mai ales pentru drumeții oboșiți și singuratici și pentru cei care rămâneau peste noapte în plin câmp.

Apărea uneori și prin sat, tot pe la miezul nopții. Speria mai ales copiii lăsați singuri acasă, la vreme de noapte și, care, nesocotind sfaturile părinților, se uitau pe fereastră după miezul nopții 15. „Să nu vă uitați pe fereastră că o s-o vedeți pe Mama Râpii” le spuneau ei când plecau la vreo cumetrie. (Domnica Iordache, 42 de ani, inf. 1972).

Apariția acestui monstru în zona noastră este deosebit de interesantă. Mitologia generală îl prezintă - cu exact aceleași caracteristici - ca aparținând culturii tătare sub numele de Atzîs, cuvânt care în traducere înseamnă „fără nume” (mulțumesc dnei profesoare Abdula Ghiulde pentru această traducere).

Se pare că una din funcțiile colibeii bine construită în câmp - pe timpul secerișului - doar pentru câteva zile, era și aceea de a-i feri pe oameni de fantezmele nopții. De adăposturile construite acestea nu se apropiau, mai ales dacă sătenii agățau și o hârcă de cal pe acoperiș.

De adăposturi nu se apropiau nici ielele, nici Bocitoarele și nici „Fata în alb”. Fata în alb nu trebuie confundată cumva cu vreuna din cele șapte - sau nouă - fete de împărat îmbrăcate în alb. Acestea umblau în grup compact, ținându-se tot timpul de mână, gata oricând să încingă o horă năucitoare în jurul celor care se încumetau să lucreze în zilele de Rusalii și, mai ales, după-amiază. Ele aduceau ploi devastatoare, însoțite de grindină, adevărate calamități, care distrugeau recoltele și îi înnecau pe cei nesăbuiți. După părerea unora, dacă te duceai la prașilă în astfel de zile, îți apăreau mai întâi șapte șerpi, unul după altul: „M-am dus într-o zi, de Rusalii, la prașilă. Cum am dat prima săpă, mi-a apărut un șarpe, apoi încă unu și încă unu... până la șapte. Cum dădeam cu sapa, hop și șarpele. Când am văzut așa, mi-am luat bulendrele și traista cu mâncare și am plecat spre sat. Sapa am lăsat-o acolo, pe bucată. Mi-a fost și frică s-o mai iau. Dinspre Crivăț se învolburau deja nori groși, aducători de potop și grindină. Dacă aș mai fi zăbovit un pic, ar fi apărut și cele șapte fete de împărat îmbrăcate în alb și ar fi fost vai și amar de mine. Și așa, când am ajuns la marginea satului, m-am întâlnit cu un bătrân care m-a cam luat în dârmol: «Nu cumva ai fost la prașilă, fimeie fără minte?» În zilele de Rusalii, unii săteni din Măcișeni formau grupuri de aproximativ 7 femei și bărbați și umblau pe câmp, cam pe timpul prânzului. Făceau horă în jurul celor aflați la muncă, fie că se odihneau, fie că prășeau. Cântau din gură și din fluier câteva minute, apoi plecau mai

Continuare din numărul trecut

departe. Uneori, când nu găseau oameni, jucau în jurul unor zgorghini (arbuști, măracini). Toți erau îmbrăcați în alb.

Fata în alb „apărea” de obicei în locul în care a murit cândva o fată logodită, dar necununată. Apărea totdeauna în toiul nopții și juca în jurul călătorului imprudent, după o muzică doar de ea auzită, însoțindu-l o bună bucată de drum. Dacă întâlnea un flăcău logodit se apropia de el și îl lua la joc. Din momentul în care auzea și el muzica după care juca ea, era un om pierdut. Fata în alb își regăsise însfârșit logodnicul” - spuneau bătrânii.

Cei salvați de primul cântat al cocoșilor, trebuiau să meargă neapărat la o babă care să le descânte de „întâlnitură”. Puține erau însă descântătoarele care găseau leacul.

Astfel de locuri din care apăreau „miresele de la miezul nopții” existau pe lângă mai multe sate. Unii, mai fricoși, le ocoleau chiar și în timpul zilei dacă erau singuri. Bunăoară, pe drumul dintre satele Gohor și Ireasca - com. Gohor - există un loc numit la „Lutul roșu”. Aici s-au dus cândva două fete - surori - să aducă lut roșu pentru lipit. Pe una din ele a căzut malul și a omorât-o. De atunci ea s-a arătat deseori drumeților ce au cutezat să treacă noaptea pe acolo.

Tot în toiul nopții mai apărea și mielul negru. Mielul negru apărea de obicei pe un pod.

„Un moș de-al meu mi-a povestit că a plecat odată, în toiul nopții spre satul Berheci. Pe la podul mare, de pe apa Bârladului, a auzit un behăit subțire. Era un miel negru. S-a aplecat și l-a luat în brațe și a început să-l alinte: «mieluț mieluț, cum de te-ai rătăcit pe aici?”. Imediat „mielul” a început să îngâne: «mieluț mieluț...». «Ptiu, drace!!!». L-a aruncat din căruță cât colo și și-a făcut semnul crucii. S-a auzit un râs batjocoritor și din locul în care a căzut mieluțul s-a ridicat o puzderie de scântei, apoi o flacăra prelungă, ca o limbă de balaur și mielul a dispărut, nu înainte de a-l mai îngâna încă odată pe călătorul înfricoșat, printre hotote de râs: «mieluț mieluț...».

Alți săteni din alte localități ne-au povestit despre ieduțul negru, cocoșul vorbitor sau mânzul alb.

O relatare culeasă chiar de la eroul unui eveniment, pune în discuție întâmplări demne de poveștirile tip science fiction, petrecută

înainte de Primul Război Mondial.

„«Hai măi moldovene să aducem niște dovleci de pe munteneasca!»”, mi-o zis într-o zi bunicul. La întoarcere se înserase de-a binelea. Bunicul, cocoțat pe dovleci mâna boii, iar eu mergeam pe jos, pe lângă căruță. Când am ajuns în dreptul cimitirului, o pisică neagră ne-a ieșit în cale. Câinele s-a luat după ea și eu l-am asmuțit. Când era aproape gata să o prindă, pisica a dispărut și în locul ei a apărut un fel de dovleac mai mare, alb și luminos, gonind ca o minge, care s-a prăvălit cu mare viteză pe lângă mine. Câinele s-a întors schelălăind și s-a furișat sub căruță.

Mie nu-mi era frică, pentru că nu știam ce se întâmplă cu adevărat. «Urcă-te în căruță, moldovene!» mi-o zis bunicul. «Da ce-i asta, bunicule?, l-am întrebat eu. «Ei, ce mă mai întrebi, tu nu vezi?» «Nu, bunicule!» «Este cel viclean». M-au trecut fiorii. Prin tufișurile din cimitir se auzeau foșnete. Câteva cucuvele au zburat din clopotniță. Puzderie de scânteii se ridicau din locurile prin care se rostogolea mingea luminoasă.” (Radu Lăcătușu, 80 ani, Nămolosa, inf. 1979).

Imaginea 1: Ștergar din comuna Bălăbănești, satul Lungești, cu motive antropomorfe (bocitoarele) și avimorfe - a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Fragment.

Imaginea 2: Prostire din comuna Berești-Meria, cu motive antropomorfe, avimorfe și vegetale. An 1912.

Jocul popular în culegerile de folclor ale lui Tudor Pamfile

“Cărășelul”, “Mocănește” și “Alivencile” sunt jocuri consemnate de culegător, alături de “Arnăuțeasca”, (epu), Nuneasca (întâlnită și în Ivești și Liești), “Rața” (Ciurăști, epu, Cavadinești), “Sălcioara” (Cavadinești, Gănești, Slivna), “Șchioapa” (Măstăcani, Fârțânești, Frumușița), “Tropca” (Sl. obozia Conachi, Pechea, Fârțânești), “Mărunțica” (Blânzi, Corod, Rediu).

Aceste jocuri s-au păstrat în timp, întâlnindu-le și noi în cercetările făcute înainte sau după anii ‘90, și fiind înmănușiate, parte din ele, în culegeri de folclor coregrafic sud-moldovenesc.

“Jocul miresei”, important moment în cadrul obiceiurilor de nuntă, face subiectul unei alte descrieri a autorului “Jocurilor de copii”. În Transilvania, unde rolul principal în acest ritual îl deține stegarul, participanții, tineri sau vârstnici, își plătesc jocul jucat cu mireasa. Obiceiul mai este localizat de Pamfile și în ara Românească, unde poartă numele de “danțul miresei”, dar și la românii din Macedonia, iar un ritual asemănător este întâlnit “pân și la spaniolii din Castilia”.

Printre cele aproape 200 de jocuri enumerate de Tudor Pamfile în culegerea “Jocuri de copii” (jocuri care se regăsesc, cel puțin ca denumire, în întreg spațiul românesc), mai apare “Vasilca”, “Ariciul”, dar și jocuri cărora, după denumire, nu le-am găsit corespondențe în culegerile de dans popular românesc. Ele vor fi având poate asemănări din punct de vedere al structurii ritmice, al melodiilor, însă lipsesc detalii care ar putea lămuri pe cei interesați. “Ciomșea”, “Colomeica”, “Elbasana”, “Fârliconda”, “Haita”, “Irmilicul” sau “Calamandrosul” sunt dansuri pe care Pamfile le consemnează, fără a da însă vreun detaliu legat de originea, zona în care se întâlnesc sau alte amănunte care pot ajuta la fixarea lor în spațiu, timp sau context/ obicei.

Dacă am încerca, spre exemplu, câteva interpretări privind măcar originea numelor unora dintre aceste dansuri, cel din urmă, “Calamandrosul” ne-ar duce către un termen elen, cel mai apropiat ca formă (scurtă) fiind caleo (gr.= a numi), verb neregulat din greaca veche, care nu are nimic în comun, la prima vedere, cu dansul respectiv. Mergând însă pe altă filieră, îl găsim mai apropiat de “Kolabrismos”, un dans solstițiar trac, având implicații ritualice ludice, medicale, războinice și de purificare. Obiceiul se desfășoară mai ales în cerc, în hore care la solstițiul de vară imitau mersul soarelui pe cer (9). Jocul ar sta la originea călușarilor, “Călușul” fiind un obicei complex în folclorul românesc, legat de cultul solar, deschizând și închizând ciclul de manifestări consacrate Rusaliilor și având valențe apotropaice, purificatoare, de fertilitate și fecunditate.

Mai există, cu siguranță și alte elemente coregrafice descrise de Pamfile care își pot avea originea - cel puțin din punct de vedere al denumirii - în mitologia românească sau a altor popoare.

Chiar dacă unii cercetători îi găsesc lui Pamfile, așa cum am văzut, numeroase lipsuri și deficiențe în alcătuirea culegerilor de folclor, trebuie să i se recunoască un merit deosebit, sub aspectul sârguinței de a pune în valoare creații arhaice românești.

Nu s-a oprit doar la folclorul literar, ci, așa cum am văzut, a deschis și drumul către cercetarea în domeniul folclorului muzical și coregrafic. Fără astfel de harnici și împătimiți culegători de folclor, elemente ale creației populare românești ar fi rămas nescosate la lumină, nepuse în valoare. Tudor Pamfile și încă mulți alții ca el și-au adus o contribuție importantă la îmbogățirea tezaurului nostru spiritual dar și la punerea bazelor etnografiei, a folcloristicii românești.

Continuare din numărul trecut

DICTIONAR ARTIȘTI PLASTICI GĂLĂȚENI

Corneliu STOICA

76. NICHITA, George - pictor, critic de artă, poet (n. 9 mai 1899, Florești, județul Tutova, azi Poienești, județul Vaslui - m. 10 noiembrie, 1968, București). Legat prin copilărie și adolescență de orașul Tecuci, unde tatăl său a fost subchirurg, a urmat aici cursurile primare, gimnaziale și liceale, după care s-a înscris la Școala Militară de Cavalerie, pe care a absolvit-o în 1920, cu gradul de sublocotenent. Părăsește armata și lucrează ca inspector la Casa Centrală a

Asigurărilor Sociale. Colaborează cu versuri, articole, medalioane și cronici plastice, semnate uneori G. N. Florești, la „Țara de Jos”, „Adevărul literar și artistic”, „Omul liber”, „Clipa”, „Țara noastră”. Frecventează un timp cenaclul lui Mihail Dragomirescu și apoi pe cel al lui Eugen Lovinescu, colaborând la „Cetatea ilustrată” și la „Viața literară”. Îndeplinește funcția de secretar de redacție la a doua serie a revistei „Sburătorul”. Editează volumele „Destrămare” (1926) și „Evadări” (1928). A înființat și condus revistele „Sinteza” (1926-1927) și „Săptămâna literară, plastică, teatrală” (1928-1929), pe care o abandonează după câteva numere, fiind beneficiarul unei burse de studii la Paris. A revenit în presă cu colaborări la „XY. Literatură și Artă”, „Cristalul”, „Excelsior”, iar spre sfârșitul deceniului patru, la „Curentul”, „Limba română” și „România literară”. A expus lucrări de pictură în cadrul expozițiilor Societății „Tinerimea artistică” din anii 1933, 1934, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, ale Salonului oficial din anii 1928, 1930, 1931, 1935, ca și în cele ale „Grupului nostru” (1930-1940). Pentru un timp, a îndeplinit funcția de inspector la Direcția Artelor din cadrul Ministerului Instrucțiunii Publice. După război numele său a fost cufundat în uitare.

În pictură, viziunea sa este a unui postimpresionist. A cultivat peisajul, manifestând interes pentru priveliștile urbane și marine, scenele de interior, natura statică și florile. Folosește o materie picturală consistentă, bine hrănită, așezată în acorduri cromatice uneori strălucitoare, alteori cu vădite note dramatice. Fiind pictor, a considerat necesar să scrie cronici plastice „dintr-o legitimă datorie profesională”, căutând „să le arate colegilor calea cea justă în pictura românească”, după cum afirmă Petre Oprea. „Într-o perioadă de cultivare excesivă a naționalismului, notează același critic, George Nichita este un sprijinitor ponderat al acestuia, militând pentru promovarea unui specific autohton în plastica românească”. A scris admirativ despre opera „de o excepțională originalitate” a lui Nicolae Grigorescu și Ștefan Luchian, artiști cărora le-a prezentat și unele episoade triste din viața lor, despre Nicolae Tonitza, pe care-l considera „unul dintre marii lirici ai plasticii noastre”, și-a arătat prețuirea față de Eustațiu Stoenescu, Ion Theodorescu-Sion, Marius Bunescu, Francisc Șirato, Ion Țuculescu, Costin Petrescu, Boris Caragea, Irina Codreanu, i-a încurajat pe cei aflați la debut sau deja afirmați, dar care nu ajunseseră încă să-și contureze un stil propriu (Jean L. Cosmovici, Olga Greceanu, Mircea Teodorescu, G. N. Vânătoru, Anatol Vulpe, Livia Savargin, Petre Dumitrescu, Nicolae Stoica, Adam Bălțatu, Vasile Dobrian, Dem Iordache). De pildă, despre expoziția personală a brăileanului Gheorghe Naum din 1938, de la Sala Mozart din București, George Nichita scrie: „Dl. Gh. Naum a primit din partea noastră elogii cu ocazia Salonului din toamna trecută (de alb și negru) pentru gravurile sale. O parte dintre acestea sunt prezentate și în expoziția actuală. Dar pe lângă gravuri, d-sa aduce un număr de 34 de tablouri în ulei, lucrări prin care ne dovedește în mod definitiv că stăpânește în aceeași măsură secretele tehnice al picturii ca și cele ale gravurii. Tablourile văzute, sunt - lucru rar printre tinerii noștri pictori - ale unui artist care știe înainte de toate ce vrea. Dacă influența pictorului Theodorescu-Sion se simte în anumite picturi, dl. Naum este conștient de acest lucru, și e fericit - desigur - că poate porni dintr-o experiență atât de sănătoasă și bogată ca aceea a maestrului său. Viitorul, care-i stă neted înaintea, ne va întări cu siguranță speranțele puse în calitățile acestui element de valoare” („Curentul”, 20 februarie 1938). Față de creația unor mari artiști ai vremii, precum Theodor Pallady, Jean Al. Steriadi și Iosif Iser, Gheorghe Nichita a avut opinii contradictorii. Oricum, chiar dacă aportul său în critica de artă

nu este atât de important, părerile exprimate în articolele și cronicile plastice din „Curentul” și „România literară” „merită să fie cunoscute”, subliniază Petre Oprea, „pentru că la vremea respectivă au fost urmărite cu interes de colegi, întrucât ele erau recepționate cu încredere de amatorii de artă, dat fiind funcția lui de inspector al artei în Ministerul Instrucțiunii Publice”.

Bibl.: Petre Oprea, *Critici de artă în presa bucureșteană a anilor 1931-1937*, Editura Tehnică Agricolă, București, 1997; Petre Oprea, *Critici și cronici de artă în presa bucureșteană a anilor 1938*, Editura Maiko, București, 1999; Petre Oprea, *Artiști participanți la expozițiile Societății Tinerimii Artistice (1902-1947)*, Editura Maiko, București, 2006; Mircea Deac și Tudor Octavian, *300 de pictori români*, Dicționar de pictură românească modernă, Fundația Jean Louis Calderon, Editura Noi Media Print, București, 2007; Vasile Ghica, *Nasc și la Tecuci oameni*, Editura Pim, Iași, 2008.

In memoriam

A trecut la cele veșnice pictorul și poetul Ion Avram-Dunăreanu

În ziua de duminică, 14 iulie, a trecut la cele veșnice, discret așa cum a fost și în existența sa pământească, magistratul Ion Avram-Dunăreanu, cunoscut și ca reputat pictor și poet, cu o activitate consistentă în cele două domenii ale artei, intelectual de aleasă noblețe sufletească, a cărei contribuție la viața culturală a județului Galați include realizări care nu vor fi uitate așa curând.

S-a născut la 18 martie 1945 în satul Suhurlui din comuna Rediu, fiind al optulea copil al unei familii de țărani, Maria și Andone Avram. A absolvit Institutul Agronomic „Ion Ionescu de la Brad” (1976) și Facultatea de Drept din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1981). A făcut studii libere de pictură și s-a numărat printre membrii

fondatori ai Asociației Artiștilor Plastici „Simeza”, cu sediul în Galați. A lucrat ca inginer la Brăila, iar din 1982 a practicat magistratura. A debutat cu o expoziție personală de pictură în 1988. Acesteia i-au urmat alte peste 40 de expoziții deschise la Galați, Brăila, București, Iași, Brașov, Cluj, Sinaia, Focșani, Constanța etc. A participat la mai multe expoziții de grup și colective, a fost onorat de-a lungul anilor cu mai multe premii, printre care și Premiul special oferit pentru activitatea literar-artistică de către Uniunea Juriștilor din România. În 2007 a donat Muzeului de Istorie Galați casa părintească din comuna Suhurlui, județul Galați (reabilitată între 1994-1997), împreună cu o colecție variată de bunuri etnografice. Aici s-a înființat Casa Rurală „Ion Avram Dunăreanu”, ca secție a acestui muzeu, care găzduiește expoziția permanentă „Ambient tradițional țărănesc”, prin care s-a încercat recompunerea unui interior caracteristic lumii de la sate, prin păstrarea trăsăturilor specifice ale culturii românești și valorificarea științifică a bunurilor culturale de factură etnografică. În domeniul literaturii a debutat în 1973 în revista culturală ieșeană „Ecou”, publicând ulterior volumele de poezie: „Labirintul tăcerii” (Editura Hipatya, 1996); „La peștera vântului” (Editura Edit-Press, 1998); „Realitatea orei” (Editura „Scrisul Românesc”, 2001); „Între limite” (Editura Fundația „Scrisul Românesc”, Craiova, 2006); „Transcendențe prin geneze” (Editura Fundația „Scrisul Românesc”, Craiova, 2012). Din domeniul juridic a publicat: „Justiție, judecător, management” (Editura C.H. Beck, București, 2005); „Managementul organizațiilor juridice” (Editura C.H. Beck, București, 2008). În anul 2002 i-a apărut la Editura „Alma” din Galați, în colecția „Artiști români contemporani”, albumul de artă „Ion

Avram-Dunăreanu”, cu un text bilingv (limba română - limba engleză), semnat de scriitorul Nicolae-Paul Mihail.

Ca artist plastic, repertoriul picturii sale cuprinde peisaje, compoziții, scene de interior, portrete și naturi statice cu flori. Predominante sunt peisajele și scenele din munca de zi cu zi a țăranilor. Sunt immortalizate imagini ale satului natal, ale împrejurimilor acestuia, ale unor

ășezări umane din podișul Covurlui dar și din alte zone ale țării. Realizate în toate anotimpurile anului, tablourile sunt pictate în culori vii, calde, pigmentul este întotdeauna susținut de un desen clar și precis. Se simte pe undeva nostalgia pe care o încearcă Ion Avram-Dunăreanu pentru paradisul pierdut al copilăriei și adolescenței. Deși lucrările sunt de dimensiuni mici, imaginile se desfășoară pe mari întinderi, artistul găsind modalități dintre cele mai diferite pentru așezarea elementelor în pagină, astfel ca ele să exprime cât mai convingător amplitudinea spațiului cuprins în suprafața patrulaterului fiecărui tablou. Privind tablouri ca „Ulița satului”, „În țarc”, „Peisaj de primăvară”, „Omul cu sacaua”, „Curtea cârciumarului”, „Lan de maci”, „Peisaj de toamnă”, „Pregătirea oilor pentru pășune”, „Fată într-un lan de maci”, „La târg”, „Copaci sub apă”, „Peisaj cu mesteceni”, „Peisaj cu pescari”, apreciem spiritul de observație al artistului, felul cum el știe să comunice cu iubitorul de artă, să-l facă părtaș la bucuria pe care el o simte la contactul cu datele realului. Ceea ce i se oferă privirii pictorului prelucrează pe plan mental și ceea ce așterne pe pânză este o imagine transfigurată, de o deosebită simplitate. În acest sens, criticul de artă Constantin Prut, cu prilejul unei expoziții din Capitală, chiar nota că artistul „transfigurează și

glorifică simplitatea, ca pretext de a comunica semenilor sentimentul poetic care se înalță și izbândește totul”. În felul de concepere a unor personaje și chiar în maniera de a picta, Ion Avram-Dunăreanu păstrează stilul picturii naive („Repaus - niște țărani”, „De la târg”, „Pe gânduri”, „Nea Ghiță Sighețeanu”, „Moș Târban”, „Omul cu sacaua”), după cum în alte tablouri recurge la compoziții cărora le conferă semnificații simbolice („Vestitorul”, „Rădăcini”, „Interferențe”, „Veghind liniștea”, „La sfat cu toamna”) sau pendulează în zona unui geometrism abstract („Drumul luminii”, „Lupta”, „Supraveghere”, „Simfonia nașterii”, „Elogiul forței”). Ion Avram-Dunăreanu a pictat și multe portrete de copii, dovedindu-se a fi un delicat cunoscător al sufletului infantil și reușind să pună în evidență fragilitatea vârstei, candoarea, naivitatea și curiozitatea cu care personajele aparținând lumii copiilor încearcă să descopere lumea din jur.

Ion Avram-Dunăreanu și-a încheiat periplusul său terestru. A rămas după el o operă literară și plastică importantă, valoroasă, care trebuie prețuită, valorificată, făcută cunoscută cititorilor și iubitorilor de frumos. A rămas amintirea unui Om integru, modest, de o deosebită probitate profesională, de o înaltă ținută intelectuală și morală, care a slujit arta cu cuvântul și penelul cu o exemplară dăruire, a cărui operă, așa cum menționa Nicolae - Paul Mihail, „exprimă genul artistic de un rafinament elevat al neamului nostru din care a venit și pentru care a creat”.

Corneliu STOICA

Facultatea de Mecanică - spațiu al științei, al tehnicii, dar și al artei (III)

Cele mai recente lucrări care populează Campusul Științei sunt realizate în cadrul ediției a VI-a a Taberei de Sculptură în Metal din vara anului 2012, organizată cu concursul Muzeului de Artă Vizuală, a Fundației Culturale „Nicolae Mântu” și a Facultății de Mecanică. La această ediție au răspuns cinci membri ai Grupării „Athnor” (Eduard Costandache, Sorina Fădor-Vădeanu, Adrian Vădeanu, Mihaela Brumar, Cosmin Saulea) și sculptorii Gheorghe Terescenco și Relu Angheluță. Un număr de șase lucrări au fost amplasate în fața clădirii facultății și în curtea acesteia, iar cea a lui Gheorghe Terescenco („Neîmblânzitul”, reprezentând un cap de cal) urmează să-și găsească locul, cu aprobarea Consiliului Local și a

Primăriei, în spațiul din zona bancară de pe strada Brăilei.

Lucrările din fața facultății sunt: „Neuronul Împăratului” (Eduard Costandache), „Dinamica sufletului” (Relu Angheluță) și „Realități” (Adrian Vădeanu), iar cele din curte se intitulează: „Rădăcini spre înalt” (Sorina Fădor-Vădeanu), „Instrument pentru ascultarea timpului” (Mihaela Brumar) și „Clepsidră” (Cosmin Saulea). Ele sunt lucrări de artă monumentală abstract-decorativă, însă în spatele metaforelor și simbolurilor plastice se ascund sensuri majore în legătură cu ființa umană, cu existența și destinul acesteia. În conceperea compoziției sale, Eduard Costandache a pornit de la un personaj comic, de nelipsit altădată de la curțile împăraților și regilor, acela al bufonului sau al nebunului

împăratului. „Sculptura, explică Eduard Costandache, face legătura dintre celula vie, specifică materiei cenușii, și nebunul împăratului, aceluși înțelept care avea rolul de bufon la curte și care era singura persoană care putea spune adevărul despre suveran și curteni fără să riște să fie pedepsit. Când adevărul devenea prea evident, el era minimalizat, fiind pus pe seama nebuniei personajului. În diverse reprezentări grafice, acesta purta pe cap o tichie viu colorată, care făcea parte dintr-un costum specific mășcăriciului regal. În lucrarea mea, sinapsele celulei sunt acele brațe ale tichiei ce au ca terminație clopoței, care în această situație reprezintă obiecte ce anunță prezența conexiunilor cu ceilalți neuroni. Am considerat metalul sudat ca cel mai potrivit ca material în acest caz, deoarece permite un mod fluid, organic de a trata forma și suprafața, mai ales că este vorba de o lucrare de mari dimensiuni și de o reprezentare a unei structuri celulare”.

Lucrarea „Realități” a lui Adrian Vădeanu este o pledoarie pentru ridicarea omului la nivelul principiilor, formă dominantă a spiritului și a unității desăvârșite. Materializarea plastică a făcut-o artistul apelând la înscrierea simetrică în spațiu a două piramide strict geometrizate, una cu vârful în jos, cealaltă cu vârful în sus. Legătura dintre ele este făcută prin trei bare verticale de formă sinusoidală. De pe una din laturile piramidei de la baza lucrării ies două picioare umane, simbol al urcușului spre acea zonă care formează fundamentul oricărui sistem. „În realitate, spune artistul, nu picioarele sunt ieșite din piramidă, ci tot ansamblul este o prelungire a picioarelor, ca o reprezentare abstractă a lumii înconjurătoare vizibile”.

Agenda Centrului Cultural

Un succes memorabil la Mamaia copiilor!

Copiii doamnei profesor Monica Măciuceanu, de la clasa de canto a Școlii de Arte din cadrul Centrului Cultural Dunărea de Jos au obținut un frumos premiu, *Trofeul Tomis* la secțiunea Grupuri vocale la ediția din acest an a Festivalului Mamaia copiilor! Din juriu au făcut parte, printre alții, după cum ne-a declarat doamna profesor Măciuceanu, cântăreața Nico, compozitorul Viorel Gavrilă, solista Felicia Filip, textierul și cantautorul Marian Stere, compozitorul Andrei Tudor, Cristina Săvulescu și directorul fondator al Operei Comice pentru Copii din București, distinsa doamnă Smaranda Oțeanu Bunea.

Spectacolele au avut loc la Casa de Cultură a Sindicatelor din Constanța, fiind peste 200 de copii

participanți, la trei secțiuni: interpretare, creație și grupuri. După ce în anul 2012 a urcat pe podium, obținând Premiul I, la grupa mică, Secțiunea Interpretare, anul acesta Grupul „Voces” din Galați se întoarce acasă cu Trofeul Festivalului „Mamaia Copiilor 2013”, spre bucuria profesorului, dar și a celor 16

membri ai grupului, toți cursanți ai Școlii de Arte.

Membrii grupului au interpretat melodia „Țara muzicii”, muzica și textul fiind semnate de Dan Eugen Drăgoi.

Adi George Secară

Teatru

Banda lui Möbius

(II)

Piesă într-un act și jumătate

Personaje:

MOEBIUS 1

MOEBIUS 2

OMUL DIN SAC

TURISTUL

Octavian Miculescu

MOEBIUS 2: Asta întreb! În ce crezi?

MOEBIUS 1: ... în mine.

MOEBIUS 2: În tine?

MOEBIUS 1: Da, în mine, căci sunt aici!

MOEBIUS 2: Așa, care va să zică: în tine, pentru că ești aici!

MOEBIUS 1: Mmm...Da!

MOEBIUS 2: Așa și eu! Nu cred în Dumnezeu pentru că nu e aici!

MOEBIUS 1: (*nelămurit*) Așa...

MOEBIUS 2: Tu crezi în tine, pentru că exiști!

MOEBIUS 1: Da.

MOEBIUS 2: Așa și eu! Dacă ar exista un Dumnezeu, aș crede în el! Dar unde-i?

MOEBIUS 1: Aha! Ești un fel de...ăla care nu crede în dumnezei!

MOEBIUS 2: Da! Un ateu! Asta sunt!

MOEBIUS 1: Un ateu.

MOEBIUS 2: Da, un ateu... păi, prin prisma meseriei. Ai vedea un bun creștin în branșa asta?

MOEBIUS 1: Sigur! Ce-are a face?

MOEBIUS 2: (*mut*)...

MOEBIUS 1: Bun. Deci tu ești ateu.

(*din portbagaj se aud alte lovituri mai puternice; din ce în ce mai puternice*)

MOEBIUS 2: Da.

MOEBIUS 1: Și mai sunt atei d'ăștia în lume!

MOEBIUS 2: Aha... să fii tu sănătos! Din Grecia Antică până azi...

MOEBIUS 1: Din Grecia Antică?

MOEBIUS 2: Da! (*alte lovituri din interiorul portbagajului, mai puternice*).

MOEBIUS 1: (*absorbit*) De atâta timp?

MOEBIUS 2: Da, d'atâta timp!

MOEBIUS 1: Ateii sunt de mii de ani...

MOEBIUS 2: Da, de mii de ani!

MOEBIUS 1: Peste tot în lume.

MOEBIUS 2: Da, peste tot în lume!

MOEBIUS 1: Hm, și la ce folos?

MOEBIUS 2: Cum la ce folos?

MOEBIUS 1: Pă, atâția atei, în mii de ani...

MOEBIUS 2: Așa...

MOEBIUS 1: ...nu au fost în stare să ridice măcar un templu, o biserică, ceva?!

MOEBIUS 2: (*perplex*) Ești idiot!

MOEBIUS 1: Nu, serios acum! (*din portbagaj se aud bătăi și mai puternice*)

MOEBIUS 2: Mă repet: Ești idiot! Mai bine deschide portbagajul ăla, să nu se sufoce sărmanul om!

(*MOEBIUS 1 deschide portbagajul. Din interior se poate zări OMUL DIN*

SAC legat într-un sac, zbătându-se.)

MOEBIUS 1: Ce-i fac? Se zbate cam tare!

MOEBIUS 2: Articulează-i una! Să aibă răbdare! N-a sunat Klein încă, să vedem de soarta lui....

(*MOEBIUS 1 îl lovește cu sete pe OMUL DIN SAC. OMUL DIN SAC leșină din nou. Liniște. Radioul.*)

MOEBIUS 1 se apropie de marginea puțului și privește adânc...

MOEBIUS 1 – Bun. Creștinii cred în Dumnezeu...

MOEBIUS 2 – Am s-o iau razna!...

MOEBIUS 1 (*privind fix în adâncimea puțului*): ...și au biserici, catedrale d'lea, mari...

MOEBIUS 2: Da...

MOEBIUS 1: ... arabii cred în Allah al lor...

MOEBIUS 2: Da...

MOEBIUS 1: ... și au moschei d'alea...

MOEBIUS 2: Da, au.

MOEBIUS 1: ... budiștii...

MOEBIUS 2: Da, domnule, și budiștii au temple și toate acareturile.

MOEBIUS 1: Dar atei, nimic.

MOEBIUS 2: Nimic.

MOEBIUS 1: Hm!

MOEBIUS 2: Și tu crezi în tine și nu în Dumnezeu!

MOEBIUS 1: Da, dar nu simt că aș fi ateu!

MOEBIUS 2: Măi, omul lui Dumnezeu!...

MOEBIUS 1 (*absent*): Da, omul Ateu!

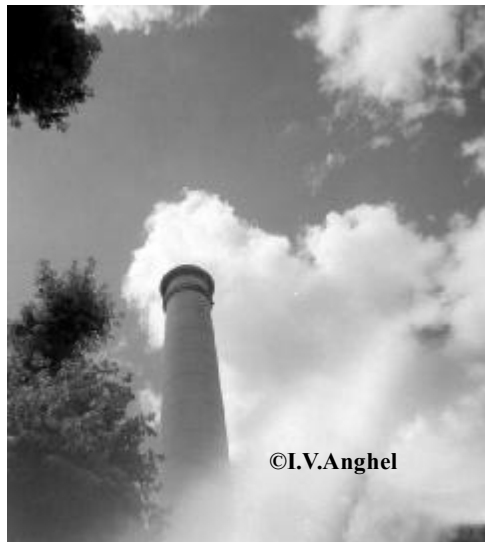
MOEBIUS 2: Du-te dracului!

MOEBIUS 1 (*la fel de absent, privind hipnotizat în puț*):

Atunci, profesore, revin la întrebarea mea: de ce nimic?

MOEBIUS 2: (*nervos*) Păi ce să aibă? Ția au picturi cu sfinți, pe pereți, pe care le sărută, alții au tot felul de statuete la care se roagă, ceilalți...

MOEBIUS 1: Nu știi! O cameră goală, acolo... cu nimic!
 MOEBIUS 2: Nu, acum chiar că-l trimit la dracu' p'ăsta!
 (MOEBIUS 2 își scoate revolverul)
 MOEBIUS 1: Da' stai, profesore, sărim așa de la... nimic!
 Intră TURISTUL. Cei doi rămân nemișcați: MOEBIUS 1 pe marginea puțului,
 MOEBIUS 2 cu revolverul ațintit spre el.
 TURISTUL (stingher): Nu vă supărați! Autobuzul spre Sulina?
 MOEBIUS 2: Vezi-ți dom'le de treabă!
 TURISTUL: Mulțumesc! (face cale-ntoarsă și iese)
 MOEBIUS 1 se așază turcește pe marginea puțului și începe să fluiera spre puț, apoi să strige de câteva ori la rând. MOEBIUS 2 scoate din mașină o trusă de cuțite și instrumente chirurgicale. Le curăță, le aliază, le inventariază.
 MOEBIUS 1: Mă gândesc să-l aruncăm aici (arată înspre puț) și să terminăm odată tărășenia asta!
 MOEBIUS 2: Cum să-l aruncăm?
 MOEBIUS 1 (mimează că duce un sac în spate, îl aruncă în puț, așteaptă câteva secunde):
 Pleosc!
 MOEBIUS 2: Cum, pleosc? E un puț minier. Cum, pleosc?
 MOEBIUS 1: Și ce facem?
 MOEBIUS 2: Așteptăm să sune Klein. Ș-apoi cum să-l aruncăm pe om acolo, hodoronc tronc? Păi, fără mormânt?
 MOEBIUS 1: Ce te doare pe tine dacă are mormânt sau nu? Ești ateu.
 MOEBIUS 2: Eu sunt ateu, dar el poate e creștin, mahomedan, mai știi? Ce? L-am întreat eu sau tu, când l-am ridicat de-acasă, dacă e ateu sau nu? Are și el nevoie de un mormânt. Ș-apoi, dacă-l găsește cineva?
 MOEBIUS 1: Cum să-l găsească? E un puț părăsit.
 (MOEBIUS 1 se duce la portbagaj și încearcă să-l scoată pe OMUL DIN SAC)
 MOEBIUS 2: Cineva.
 MOEBIUS 1: Dai o mână? (revine) Cine? Mama mare?
 (MOEBIUS 1 și MOEBIUS 2 trag sacul spre marginea puțului)
 MOEBIUS 2: Eu știu? Nu vezi că bestiile astea mișună peste tot? Te caută, te întreată, te privesc cu pupilele alea deschise ca lălelele, de-ți face părul măciucă, nu alta!
 MOEBIUS 1: Cine, profesore? Presa?
 MOEBIUS 2: Păi, cine?
 MOEBIUS 1: Armata?
 MOEBIUS 2: Păi, cine?
 MOEBIUS 1: Vecinii?
 MOEBIUS 2: Păi, cine?
 MOEBIUS 1: Poliția?
 MOEBIUS 2: Păi, cine? Iar poliștii, dacă văd un creștin mort, o iau personal!

(Trântesc sacul pe marginea puțului)
 MOEBIUS 1: Și ce facem?
 MOEBIUS 2: Facem ce putem. (scoate un telefon mobil și caută semnal) Așteptăm să sune Klein. (între timp, MOEBIUS 1 scoate o piatră mare din portbagaj și începe s-o lege de sacul în care e OMUL DIN SAC) Ce spune Klein e sfânt. Odată ce i-ai răspuns dimineată la telefon, ești al lui. Ești în buzunarul lui. Ce are în buzunar? Un pachet de țigări, o brichetă, pe tine, pe mine, pe cei de la investigații, de la spital, de la morgă... Ești un bun, ești în posesia lui și nu te scoate nici dracul de acolo. Nici cei de la moegă, nici preotul și nici groparii care-ți vor săpa mormântul nu te pot scoate!
 MOEBIUS 1: (terminând de legat piatra) Gata.
 MOEBIUS 2: Ce e gata?
 MOEBIUS 1: Gata. Am legat-o.
 MOEBIUS 2 (tot căutând semnal): Ce ai legat, domnule?
 MOEBIUS 1: Piatra, profesore. Dacă nu va avea mormânt, i-am pus o piatră de căpătâi.

MOEBIUS 2 (privind spre sac):
 Te-ai țâcnit?
 MOEBIUS 1: Cineva tot avea s-o facă. Unul din noi.
 MOEBIUS 2: Piatra.
 MOEBIUS 1: Da, piatra. Ce, nu-ți place?
 MOEBIUS 2: Cum să-mi placă?
 Doar îl aruncăm într-un puț, nu într-un lac. Vezi tu un lac prin preajmă?
 MOEBIUS 1 (privește în jur): Nu.
 MOEBIUS 2: Și-atunci?
 MOEBIUS 1: M-am gândit că o să-ți placă. Dacă Klein nu va dori să-l înmormântăm, am zis să-ți fac pe plac și să-i fac o piatră de căpătâi.
 MOEBIUS 2: Să-l înmormântăm?
 MOEBIUS 1: Păi, nu tu ai spus?

Dacă e creștin și vrea să fie înmormântat? Să aibă și el un mormânt ca toți creștinii!
 MOEBIUS 2 (nervos): Să chemăm și-un preot, atunci! Și bocitoare și pe nevastă-sa să ne pună colivă în pahare de plastic, nu?
 MOEBIUS 1 (sincer): Pe mine, coliva mă balonează.
 MOEBIUS 2 (scos din minți): Cum să-l înmormântăm, mă, idiotule? Ne-am deschis firmă de pompe funebre?
 MOEBIUS 1: Nu.
 MOEBIUS 2: Scrie pe fruntea mea pompe funebre?
 MOEBIUS 1: Nț.
 MOEBIUS 2: Spune! Scrie pe fruntea mea pompe funebre?
 MOEBIUS 1: Nu.
 MOEBIUS 2: N-aud. Spune clar. Scrie?
 MOEBIUS 1: Nu, profesore.
 MOEBIUS 2: Scrie pompe funebre pe fruntea lui Klein?
 MOEBIUS 1 (dă din cap că nu): ...

(va urma)

GALAȚIUL ÎN SPAȚIUL CULTURAL NAȚIONAL

Prof. univ. Dr. Vasile Suceveanu
Acad. (RM) Constantin Dunăreanu

Recent, a apărut la editura „Convorbiri literare” din Iași o valoroasă lucrare, sugestiv intitulată: *Galațiul în spațiul cultural național*, avându-l ca autor pe profesorul Dr. Ilie Zanfir, reputat publicist și culturolog, Directorul Bibliotecii Județene „V. A. Urechia”, Galați.

O asemenea lucrare este puțin spus, bine-venită, întrucât ea vine să umple un gol demult resimțit în publicistica națională, să releve cu argumente elocvente mutațiile considerabile, care s-au produs în evoluția vieții literare și culturale a celui mai mare port dunărean al țării.

În perioada interbelică, Galațiul a fost anatemizat, cu legitim temei, de către unii poeți și scriitori gălățeni, precum Barbu Nemțeanu, C. Z. Buzdugan și alții, pentru indiferentismul potențailor vremii, față de spiritualitatea urbei, de creatorii din domeniul literaturii și artei.

Aceasta ne obligă să salutăm cu sentimente de prețuire și grațitudine inițiativa și strădania autorului, care ne prezintă nu sinteze, ci *in extenso*, dimensiunea și valorile vieții literare și culturale ale Galaților, în perioada postbelică, cu accent pe creația din ultima jumătate de secol.

Mai mult decât atât, autorul are nu numai meritul incontestabil de a face o exegeză scrupuloasă, aprofundată, multivalentă, a creației literare și culturale gălățene, ci și o prezentare a rezonanței acesteia, în spațiul național, respectiv a locului și rolului creatorilor gălățeni, în circuitul literar și cultural național.

Aflăm, în felul acesta, că numeroși poeți, scriitori, artiști, oameni de cultură gălățeni au adus, în ultimele decenii, contribuții remarcabile la îmbogățirea patrimoniului spiritual românesc.

Lucrarea talentatului publicist și om de aleasă cultură vine să confirme ceea ce releva, la timpul său, marele filosof Constantin Noica, în sensul că producția literară, filosofică și științifică, de înaltă valoare, nu se realizează neapărat, în centrele spirituale cu tradiție, ci peste tot, acolo unde există „mirabila sămânță”.

Galațiul a dovedit că se poate face literatură de rezistență, de prestigiu, prin stimularea și coagularea talentelor.

Această concluzie rezultă cu pregnanță, din lucrarea profesorului Zanfir Ilie și, mai cu seamă, din capitolele: I - *Context național. O privire de ansamblu asupra presei culturale*; II - *Demarajul cultural-zonal. Coordonatele noii prese culturale din Galați*; III - *Semnele deschiderii. Conjunctura și potențialul manifestărilor culturale gălățene*; IV - *Specific zonal și național. În căutarea*

identității; V - Creații literare și culturale.

Se impune subliniat faptul că problematica înainte menționată ocupă un spațiu important în lucrarea reputatului culturolog gălățean, căreia îi consacră peste 80 de pagini, elaborate pe baza unei ample, aprofundate documentări bibliografice, a studierii cu acuritate a publicațiilor de profil locale și naționale.

Printre argumentele relevate de Prof. Dr. Zanfir Ilie, în ceea ce privește prestigiul de care se bucură în Spiritualitatea națională scriitorii, poeții, artiștii, oamenii de cultură gălățeni, este de reținut faptul că mulți dintre ei sunt membri ai Uniunii Scriitorilor, laureați ai multor concursuri de profil naționale sau premiați de asociațiile de specialitate, dețin calitatea de membri ai unor societăți literare, culturale sau artistice, de cadre didactice universitare, în țară sau peste hotare.

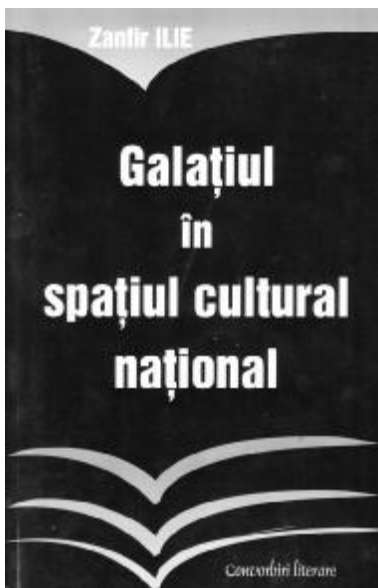
În partea a doua a lucrării, autorul întreprinde pur și

simpliciter, „o muncă de Sisif”, prezentând, în aproape 200 de pagini, viața și, mai ales, analizând opera literară a unui număr impresionant de poeți și scriitori gălățeni (peste 100), punând în relief aportul fiecăruia în domeniul Literaturii - poezie și proză - al Culturii locale și naționale, precum și ecoul, aprecierea, referințele, criticile de specialitate asupra principalelor lucrări.

Aflăm pentru prima oară, despre lucrările publicate de unii autori gălățeni, în edituri de prestigiu și, mai ales, despre originalitatea, specificitatea creației lor, despre aportul *sui generis*, în domeniul poeziei și al prozei contemporane, precum și „verdictele” criticii literare, ale unor specialiști consacrați din țară și de peste hotare.

Rezultă cu pregnanță, din temeinica analiză realizată de autor, că nu este vorba de diletanți, ci, în majoritatea cazurilor, de scriitori bine cotați, afirmați în viața literară gălățeană și națională. Galațiul se poate mândri în mod legitim, cu câteva duzini de scriitori valoroși. Filiala Uniunii Scriitorilor de aici, fiind una dintre cele mai fecunde, care păstrează un număr mare de scriitori, cu contribuții apreciate, recunoscute în plan național.

În același timp, la Galați, un rol semnificativ în polarizarea și îndrumarea creatorilor de literatură îl are Asociația Scriitorilor „Costache Negri” din localitate, un fel de antecameră pregătitoare pentru intrarea, îndeosebi a tinerelor condeie, în Uniunea Scriitorilor, așa cum rezultă cu pregnanță și din lucrarea Prof. Dr. Zanfir Ilie, asupra căreia facem referințe.

Cântec pentru mai târziu

Cântec pentru mai târziu are parfum de Opera Magna, fiind un volum care cuprinde întregul univers liric al Marianei Eftimie Kabbout, un volum în care își definește idiostilul, utilizând un limbaj fluent, limpid, din care răzbate bogăția sufletească paravanată de figuri de stil bine structurate, de cele mai multe ori, amalgamul verbelor substituind specificațiile scenice cu metafora ce edulcorează efectele specific regizorale.

Poematica sa nu șochează, însă reverberează, iar totalitatea adevărilor generatoare de nostalgie converg înspre calitate, din punct de vedere versificativ, chiar dacă, sub influența actului creator, se mai întrezăresc explicitări ale prozodiei. În altă ordine de idei, poezia Marianei mustește de epitețe reprezentative, te poartă prin dimensiuni bucolice și te afundă în meditativ, în introspectivul profund al gândului despre ceea ce ne înconjoară, ceea ce ne preocupă - fiecare vers atrăgând după sine succinte rezumări ale mitizării laicului în contemporaneitate.

Din punct de vedere structural, dat fiind materialul caracteristic din care rezidă trăsăturile specifice ale elementelor de textură, scriitura sa (de o feminitate explicită) se distinge prin forța mesajului care erupe la finalul fiecărei lucrări. Aceste note intime, preluate din imperiul versului simțit și trăit, nu sunt doar simple juxtapuneri, cu caracter fortuit, ci se transpun în construcții organice, având imaginația ca filon esențial. Elementele poetice devin unități senzoriale ascunse în titulatura primordială, dar și în contextul în care se dorește o transmitere de emoții ascunse de firicul instinctului de conservare a timpului ireversibil - asemeni rășinii coagulate în chihlimbar, simbol al perenității. Temporalul, ca și temporarul, însoțesc cititorul prin metafizic - spațiu în care metafora este plină de sens, iar simbolul devine greu de conținut - în pofida situației când întâlnim rezonanța cu ideile novatoare ca fiind complementară cu inexplicabilul. Noțiunile cu care jonglează pentru a obține efectul scontat în definitivarea exprimării ansamblului idiomatic, revelațiile de care se face vinovată atunci când oniricul se transformă în dimineți cu *păsări* sau cu *îngeri*, fac din acest demers o bijuterie psihologică în care paradoxul este generat de vitalitatea fluxului unor idei *sine qua non*, raportate la tematica fiecărei abordări, dincolo de palpabil și în consonanță cu arsenalul de trăiri interioare, neieșite la lumină, nedivulgate îndeajuns pentru o mai bună percepție a înconjurătorului căruia îi suntem cu toții prizonieri.

De la maturitatea expresiei, coroborată cu simplitatea stării de fapt și până la inefabilul ascuns după un vers, Mariana Eftimie Kabbout zâmbește nonconformist lumii, fără ca lumina zâmbetului să-i fie obturată de stări atipice privind propria-i personalitate. Expresivitatea creației sale reliefează o sensibilitate remarcabilă (nu atât din punct de vedere temporal, cât - mai ales - ideatic) cu parfum adolescentin.

Să-i parcurgem, deci, întâmplările de clipă în sens ascendant și să le percepem nu ca pe niște mișcări ale literelor generatoare de inefabil, ci ca pe un fâlăit de aripi metamorfozat în asumare de zbor.

Dan SÎRBU

Poeții și scriitorii gălățeni au privilegiul de a-și putea publica producția literară, în cel puțin cinci reviste, care apar cu regularitate și se bucură de apreciere în viața literară națională, dintre care menționăm: „Porto Franco”, „Axis Libri”, „Dunărea de Jos” ș.a.

Reperetele folosite de Prof. Dr. Zanfir Ilie, în analiza operei fiecărui scriitor, sunt exigente și concludente pentru definirea, stabilirea locului acestora în Panteonul Literaturii și Culturii Românești contemporane.

În felul acesta, autorul ne-a dezvăluit, alături de calitățile sale bine cunoscute, de pedagog cu vocație, de cărturar și culturolog, și pe acelea de istoric și critic literar talentat.

Prin această lucrare, Zanfir Ilie aduce contribuții inestimabile la integrarea literaturii și culturii gălățene, cu personalitatea și specificul lor distinct, în ansamblul spiritualității naționale.

O asemenea carte ar trebui scrisă în toate județele țării, pentru că, de fapt, atât istoria, literatura cât și cultura națională nu sunt decât *Summum*, chintesenta creației realizate pe plan local.

Cartea Prof. Dr. Zanfir Ilie este scrisă în consonanță cu exigențele și normele editoriale actuale, care pun în relief valoarea excepțională și, totodată, utilitatea, larga sa adresabilitate.

Galațiul avea nevoie de multă vreme de o asemenea lucrare, care devine indispensabilă nu numai pentru subiecții săi, poeți și scriitori, creatori de cultură, ci pentru orice intelectual și chiar simplu membru al Cetății, dornic de cunoașterea valorilor culturale ale localității în care conviețuiește. Sunt convins că lucrarea va fi solicitată cu mare interes, îndeosebi de corpul universitar și studenți.

Prin acest opus, Prof. Dr. Zanfir Ilie a demonstrat elocvent, faptul că nu este numai un învederat animator de cultură, prin calitatea sa de Director al uneia din cele mai prestigioase și dinamice Biblioteci din țară, ci și un inestimabil creator de valori spirituale.

Pe când un Dicționar al personalităților Științei, Literaturii și Culturii gălățene, atât de necesar pentru cunoașterea aportului incomensurabil al acestora, la afirmarea spiritului creator românesc și la reflectarea acestuia în Cultura europeană?

Părintele Comisiei Europene a Dunării, Charles Cunningham (I)

Charles Cunningham a fost fițilul britanic de la Dunărea maritimă al războiului Crimeii și tatăl Comisiei Europene a Dunării, fapt nerecunoscut de toți strămbii istorici ai universului trecuți la cele veșnice și cei contemporani nouă.

Există însă și o excepție.

Singurul care îi atribuie paternitatea înființării Comisiei Europene a Dunării, dar și acesta destul de reținut, este istoricul american, deh America refugiuțil celor năpăstuiți cum este înscris în imnul ei, anume Edward Benjamin Krehbiel, profesor la universitatea Stanford, într-un articol apărut în urmă cu aproape 100 de ani, mai precis în martie 1918.

Trecuse multă vreme și mai multă apă pe Dunăre.

Iată comentariul său.

„Sugestia de a înființa o comisie internațională de a elibera fluviul de obstacole pare că a plecat – seems to have originated, în original nn. – de la Charles Cunningham care într-un raport din 30 Septembrie 1850 a propus drept una dintre cele câteva metode „ca diversele națiuni interesate în navigația pe Dunăre să numească Comisari (cum se pare că s-a procedat pe Rin) și Comisia să-și asume sarcina de a curăți Sulina” un braț al Deltei Dunării.”

Vom avea plăcerea de a vedea mai departe în cuprinsul articolului, propunerea diplomatului britanic in extenso.

Despre Charles Cunningham știm doar că a fost fiul lui James și Marion (Wright) Cunningham, scoțieni ce au trăit și murit în țara lor muntoasă.

Tatăl său era brutar, deținând și operând o moară de făină în satul Bonnington, devenit în timp o suburbie a orașului Edinburg.

Bonnington Mills era după cum îi spune și numele o moară menționată în 1143 ca formând Baronatul de Broughton (Barony of Broughtton), într-o confirmare a unei dani acordate Abației de Holyrood (Abbey of Holyrood) de regele David I.

În anul 1617 terenul și morile au fost achiziționate de Consiliul Orașului Edinburg de la proprietarii acestuia, familia Logand de Restalrig.

Ulterior consiliul avea să le închirieze.

În secolul 18 complexul de clădiri includea un siloz cu 3 depozite, o moară de grâu cu cadru din fier, casa morii și birouri.

Moara avea să fie transformată în uzină electrică în anul 1940 și urma să fie închisă în anul 1967.

Câteva clădiri aveau să fie demolate spre sfârșitul secolului trecut.

Adresa unui Cunningham din Edinburg era la 1805 conform „*Post Office Annual Directory from whitsunday 1805 si withsunday 1806, Edinburg, 1805*”, drept *Cunningham of Bonnington 63 George’s street.*|1 - Post Office Annual Directory from whitsunday 1805 si withsunday 1806, Edinburg, 1805, pag. 33. |

Cei doi au avut un număr de 8 copii, în ordine, Archibald, John, Charles, George, Andrew, Margaret, Jeannette (1824-1910)?! și Mary.

Astfel Charles Cunningham s-a născut cândva înainte de anul 1805.

(va urma)

Bonnington Mills,
locul de naștere al lui
Charles Cunningham

BOGDAN PETRICEICU HASDEU

Regal Motoc

Continuare din numărul trecut

II. Condițiile în care a fost nominalizat B.P.Hasdeu, de a redacta un Dicționar etimologic al limbii române.

Academia Română, la numai trei ani de la înființare, a dorit în 1869 să alcătuiască un Dicționar al limbii române, însărcinând pe membrii săi: I. Eliade-Rădulescu, A.T.Laurian și I.C.Massim cu elaborarea unui asemenea proiect. Cei nominalizați fiind ajutați ulterior și de I. Hodoș și G. Barițiu, au finalizat **Dicționarul limbii române** (vol. I în 1871 și vol. II în 1876) și un **Glosar** (1871) care cuprindea „vorbe din limba română străine prin origine sau forma lor, cum și cele de origine îndoielnică”¹.

Am văzut modul de abordare greșit al acestor iluștri savanți, care au reușit totuși să-l finalizeze într-un timp de numai șapte ani, ceea ce reprezintă o performanță pentru elaborarea unei asemenea lucrări enciclopedice. Criticat pe bună dreptate în cadrul Academiei Române și nu numai, pentru faptul că dicționarul nu corespundea cerințelor științifice din acea perioadă, motiv pentru care apărea necesitatea urgentă de a se elabora un nou dicționar.

Misiunea generoasă de a solicita și susține financiar Academia Română pentru redactarea unui nou dicționar i-a revenit **Regelui Carol I**, care prin discursul susținut în Academie, la 23 martie 1884, a motivat foarte convingător această necesitate:

„Având onorul de a fi membri ai acestei adunări, Regina și Eu venim totdeauna cu bucurie în mijlocul D-voastre, spre a asculta discuțiile voastre științifice, pe care le urmărim cu un mare interes. Însă cum poate să fie altfel, când lucrările de căpetenie ale Academiei sunt istoria și limba, temelile existenței noastre naționale? Țara datorează astăzi Academiei un șir de documente istorice, ascunse până acum și care au fost scoase din întuneric prin ostenele neobosite ale membrilor ei, răspândind nouă lumină asupra trecutului neamului românesc. Nu mai puțin însă trebuie să ne ocupăm și de viitor... de limba noastră, care s-a păstrat neatinsă în câmpiile roditoare ale Dunărei, în plaiurile mărețe ale Carpaților, aceste ținuturi încântătoare, descrise cu măiestrie și într-o limbă așa de curată de poetul nostru popular **V. Alecsandri**. Ce sarcină mai dulce poate avea Academia decât a lua sub paza sa această limbă veche, pe care poporul o înțelege și o iubește?

Ce limbă are norocul de a dispune de patru cuvinte pentru o însușire, care trebuie să fie mândria **fiecărui popor, care trebuie să fie scrisă pe steagul fiecărei armate** *voinicie, vitejie, bravură, eroism*? Să ne ferim însă de o îmbelșugare de expresii moderne, care, neputând-o stăvili la timp, va înstrăina poporului limba sa.

Am fost îndemnat a rosti aceste cuvinte prin dragostea pe care o am pentru frumoasa și bogata limbă română și fiind încredințat că dorința mea - îndrăznesc a zice și a Academiei - nu va rămâne un „*pium desiderium*”.

Supun dar la chibzuirea D-voastră, dacă nu ar fi folositor de a face un fel se „*Etymologicum magnum Romaniae*” conținând toate cuvintele vechi, care altminteala vor fi pierdute pentru generațiunile viitoare: *Verba volant, scripta manent*.

Spre a sprijini această întreprindere, pentru care patru, cinci, șase ani vor fi trebuincioși, pun în fiecare an modesta sumă de șase mii lei la dispoziția Academiei.

Într-adevăr, lucrarea aceasta este foarte întinsă, poate că nemărginită; să ne amintim însă de cuvântul lui Horațiu: *Est modus in rebus, sunt certi denique fines* și sunt convins că opera Academiei, care își va ridica sie-și un monument nepieritor, va fi încoronată de o izbândă fericită”².

Este interesant să facem o comparație a cuvântării Regelui Carol I, cu textul semnalat în prefața *Dicționarului Laurian-Massim*, la o diferență de numai opt ani, pentru a constata câtă dreptate avea Regele Carol I, când solicita de urgență elaborarea unui nou dicționar.

Ca răspuns la acest îndemn, *Academia Română* a încredințat redactarea acestui dicționar, celui mai renumit savant lingvist pe care îl avea România în acea perioadă, **B. P. Hasdeu**.

Cu energia și capacitatea științifică de care dispunea, Hasdeu a elaborat un plan foarte riguros și amplu pentru strategia pe care o va urmări la redactarea acestui dicționar, finanțat mulți ani la rând de regele Carol I, care a și sugerat denumirea lui.

Note:

¹ Academia Română, *Dicționarul limbii române*, Întocmit și publicat după îndemnul și cu cheltuiala Maiestății Sale Regelui Carol I, Tomul I, Partea I, Ed. Librăriile Socec & Comp. și C. Sfetea, București, 1913. pag. I.

² *Ibidem*, pag. III.

B. P. Hasdeu în anul 1884

OCOLUL PĂMÂNTULUI ÎN 80 DE SCHIȚE UMORISTICE

Leonard S. Bernstein (SUA)

Cum să faci un milion de dolari în concediu

Care-i primul lucru la care te gândești când pleci în concediu? Vreme caldă? Tenis? Aer curat și mult soare? Nu, la așa ceva nu te mai gândești demult. Te gândești la *ploaie*.

Acum prea puțină lume mai pleacă în concediu fără să speră că va ploua. Motivul e simplu: „Asigurarea în caz de ploaie”. Dacă o închei și plouă tot timpul cât ești în concediu, compania de asigurări îți dă o grămadă de bani. Dacă însă o închei și ai parte numai de vreme însorită și de multă distracție, ieși în pierdere. De asta nu-i de mirare că lumea e în căutare de locuri cât mai ploioase. Puerto Rico e în mare încurcătură iar St. Thomas e într-o situație disperată. Doar Miami Beach nu se plânge - acolo plouă tot timpul.

Situația devine din ce în ce mai complicată fiindcă iată ce oferă companiile de asigurări:

3 ZILE DE CONCEDIU DIN 4 FĂRĂ PLOAIE, ÎN CAZ CONTRAR VEȚI PRIMI PÂNĂ LA 100 DE DOLARI PE ZI.

Motiv pentru care, în clipa când nevastă-mea m-a întrebat unde aș vrea să mergem în concediu, i-am răspuns fără ezitare:

- Mobile, Alabama.
- Mobile, Alabama? Ce-ți poate oferi Mobile, Alabama?
- Niște sandvișuri nemaipomenite.
- Hai, fără glumă, ce-i de văzut acolo?
- Exact, exact, n-aș putea să-ți spun, dar știu că orașul e considerat „pata de verdeață a statului Alabama”.
- Bine, bine, dar ce-i de văzut acolo?
- O statuie a lui Jefferson Davis, președintele sudiștilor în Războiul Civil.
- Îți râzi de mine, ce mai! Dar am să mă uit pe Net. Probabil că are cea mai frumoasă vreme din sud-estul țării.
- Ești pe-aproape. Are cea mai urâtă vreme din sud-estul țării, dacă nu din toată țara.
- Cum așa?

- E orașul cu cea mai multă ploaie din țară!
- Și ce-o să facem acolo?
- Mergem la bibliotecă.
- Iar glumești!
- Ba vorbesc foarte serios. N-ai auzit de „Asigurarea în caz de ploaie”?

- Ba da. Închei o asigurare și, dacă plouă mult acolo unde te duci, primești o parte din bani înapoi.

- Și nu-i bine? Dacă o poliță pe 10 zile te costă 40 de dolari și dacă plouă în toate cele 10 zile, cât primești înapoi? 700 de dolari. Nu văd altceva mai bun de făcut.

- Să știi că ai dreptate!
- Deci iau bilete pentru Mobile?
- Stai puțin! M-am întâlnit cu Olga la coafor și mi-a zis că tocmai s-a întors de la Dallas - a avut parte de o vreme groaznică.
- Mda, nu-i rău nici acolo, dar în Mobile plouă mai mult.

- Ce-ai zice de Pădurile Ploii din Puerto Rico? Acolo ploaia nu se oprește niciodată.

- O idee excelentă, dar prima care s-a gândit la ea a fost compania de asigurări. Pădurile Ploii sunt excluse din poliță.

- Ce-ar fi să mergem undeva la schi? Mereu plouă când mergem la schi.

- Și concediile la schi sunt excluse.
- A naibii poliță, te asigură în caz de ploaie și te face să mergi unde e tot timpul soare!
- Mda, nu-i deloc un târg cinstit.
- Atunci de ce-ai ales Mobile?
- Am scris Serviciului Meteorologic Central și am primit lista cu toate orașele mai importante și cantitățile de precipitații care cad acolo. În Mobile plouă cel mai mult.

- Dar are și cele mai multe zile ploioase? Poate că în Mobile toată cantitatea de apă cade într-o singură zi.

O întrebare îndreptățită, așa că m-am uitat din nou pe listă. Într-adevăr, în Mobile plouă cel mai mult dar un sunt și cele mai multe zile ploioase. Youngstown, Ohio, e în fruntea listei.

- Nu mai mergem la Mobile, mergem la Youngstown, Ohio.

Nevastă-mea s-a înviorat când a calculat câți bani aveam să câștigăm. Imediat am rezervat bilete pentru avionul de Youngstown. Zborul a fost lipsit de evenimente, cu excepția unei furtuni cu tunete și fulgere care a tulburat-o mult pe nevastă-mea.

- Primi bani și dacă plouă pe avion? a întrebat ea.

- Nu știu. Dar, dacă plouă pe pământ, cred că ne alegem cu ceva.

- Ce-ar fi să-l rogi pe pilot să lase avionul mai jos, ca să vedem ce și cum?

Am sosit seara târziu și am tras la hotel.

L-am întrebat pe recepționar care e prognoza pentru a doua zi:

- Mâine plouă, a răspuns el.

- Excelent!

Îmi place mult tenisul de câmp, unde mă duc îmi iau și racheta și echipamentul cu mine, poate prind câteva seturi printre aversele de ploaie. A doua zi nevastă-mea m-a trezit pe la nouă.

- Hai la tenis, mi-a spus ea.

- La tenis? De ce? Nu plouă?

- Nici pomeneală. E o vreme minunată.

Am luat micul dejun, am mers la terenuri și am aranjat un meci de dublu. Ce zi - nici un nor pe cer! Asigurarea noastră se ducea pe apa (soarele) sâmbetei!

Pe la 11:30 cerul s-a întunecat brusc și ne-am refugiat cu toții în club.

- De data asta cred că o să plouă, am remarcat eu voios.

Ceilalți s-au uitat lung la mine. Până la urmă n-a căzut nici un strop de ploaie. Am revenit pe teren și, de furie, am făcut trei duble greșeli la rând, am trimis o minge în piscină și m-am luat la harță cu coechipierul care îmi reproșa că sunt cu gândul în altă parte.

Ne mai rămânea după-amiaza. Împreună cu nevastă-mea am început să mă rog să plouă, cerul însă rămânea senin și ne distrugea concediul. Tensiunea devenea insuportabilă. Pe la trei, nevastă-mea, care stătea întinsă într-un șezlong lângă piscină, a început să strige:

- Plouă! Plouă!

Îmi venea să intru în pământ de rușine.

- Fraero! am strigat și eu. Te-a stropit cineva.

Plouă pe dracu!

Și a plouat pe dracu tot restul zilei.

A doua zi am luat micul dejun la 8:30 și am făcut un tur al edificiilor culturale din Youngstown. La 9:45 am revenit la hotel și, fiindcă eram prea deprimat ca să mai joc tenis, am propus să vedem un film vechi - *Butch Cassidy și Sundance Kid*. Speranța s-a înfiripat din nou când am auzit cântecul „Stropi de ploaie îmi tot cad în cap”. Afară însă nu se zărea nici un nor.

În ziua următoare ne-am dus să vedem filmul din nou.

Trei zile și nici urmă de ploaie! De 15 ani plecam în concediu și niciodată nu avusesem parte de trei zile însoțite la rând.

A patra zi iar am făcut un tur de oraș. Și așa până ni s-a terminat sejurul. Din cele 169 de zile cu precipitații, orașul Youngstown nu ne-a fericit cu nici una. Ne-am făcut bagajele și am plecat acasă, fără să fi căpătat măcar un cent pe asigurarea noastră.

Aș vrea să fie, totuși, clar că nefericita noastră experiență nu trebuie să-i descurajeze pe alți amatori de locuri ploioase. Lumea e mare. De exemplu, dacă nu vă deranjează să mergeți în insula Guam, v-aș putea spune că anul trecut acolo a plouat 255 de zile. Cine știe ce-o mai fi prin Tibet sau prin Congo?

Important e să încercați. Găsiți un loc precum Guamul și mergeți acolo cu toată familia, dar nu înainte de a vă asigura, fiecare, pentru suma maximă. Cel mai bine e să mergeți acolo cu toate rudele și cunoștințele și să stați o lună întreagă. Dacă plouă 70% din timp,

sigur vă alegeți cu vreo 6 milioane de dolari. Pentru banii ăștia nu mai contează unde vă petreceți cel mai groaznic concediu din viață.

Traducere de PETRU IAMANDI

DIRECTOR:
SERGIU DUMITRESCU

Tematici

Numărul 139
Anhedonia

Numărul 140
Il Grande Giuseppe -
200 de ani de la nașterea lui Verdi

Numărul 141
Park Avenue

EDITOR:
CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI
CENTRUL CULTURAL "DUNĂREA DE JOS"

Suflet
cătore suflet!

Redactor-șef: Florina ZAHARIA
florina.zaharia@ccdj.ro
florinazaarina@yahoo.com

Secretar de redacție: a.g.secară
adi.secara@ccdj.ro
secaradi@yahoo.com

Rubrici:

Pr. Eugen DRĂGOI, Eugen HOLBAN,
Ion HORUJENCO, Petru IAMANDI,
George LATEȘ, Radu MOȚOC,
Katia NANU, Mîtruț POPOIU, Adi
SECARĂ, Corneliu STOICA

Culegere și corectură:
Laura DUMITRACHE

Lucrare și detaliu coperte:
TUDORȘERBAN

Foto: a.g.secară

Realizarea copertelor:
Eugen UNGUREANU

ISSN: 1583 - 0225

Adresa: Strada Domnească nr. 61, Galați
cod 800008; tel/fax: 0236/418400; 415590
e-mail: office@ccdj.ro www.ccdj.ro

Responsabilitatea pentru grafie, conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Fotografii: a.g.secară sau din arhiva Centrului sau alte surse, precizate când este cazul.

Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural Dunărea de Jos Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (<http://www.ccdj.ro/>) ori pe adresa de facebook *Cedj Galati*. Adresa on-line a revistei și arhiva parțială se găsesc pe aceeași adresă web.

Revista Dunărea de Jos este membră
APLER (Asociația Publicațiilor Literare
și a Editorilor din România)

Festivalul Future Movie 2013 - Album foto

inimă de film

Foto 1: Florina Zaharia, Dan Mircea Cipariu, Ioana Crăciunescu, Sergiu Dumitrescu - organizatori sau/și membri ai juriului; foto 2: Letiția Roșculeț, regizoarea filmului "Ceasul rău, pisica neagră"; foto 3: unul dintre laureați, Andrei Goci și președintele juriului, Eusebiu Ștefănescu; foto 4: Cerasela Cilibon, regizoarea filmului "Cântec de leagăn"; foto 5: de la stânga: Eusebiu Ștefănescu, Ioana Crăciunescu, Florin Toma, prezentatorul pe scenă al evenimentului, D.M.Cipariu, Florin Toader, Titus Suciu și S.Dumitrescu.

451 FAHRENHEIT

138 - 451 Fahrenheit

Galați, cod 800008, str. Domnească nr. 61
Tel/fax: 00-40-236-418400; 00-40-236-415590
e-mail: office@ccdj.ro - www.ccdj.ro

